

Zdravotně
sociální fakulta
Faculty of Health
and Social Sciences

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

**Kriminalita páchaná na dětech jako závažný sociální
problém**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Studijní program: **SOCIÁLNÍ POLITIKA A SOCIÁLNÍ
PRÁCE**

Autor: Radek Vistořín

Vedoucí práce: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.

České Budějovice 2020

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci s názvem „*Kriminalita páchaná na dětech jako závažný sociální problém*“ jsem vypracoval samostatně pouze s použitím pramenů v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby bakalářské práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé bakalářské práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne

Podpis

Poděkování

Tímto bych rád poděkoval vedoucímu této bakalářské práce, panu doc. JUDr. Romanu Svatošovi, PhD za veškerou ochotu, vstřícnost a obětavost, se kterými ke mně při tvorbě této práce přistupoval, a díky kterému tato práce mohla vzniknout. Dále bych také rád poděkoval všem respondentům, kteří se zapojili do výzkumu.

Kriminalita páchaná na dětech jako závažný sociální problém

Abstrakt

Cílem této práce je zjistit jaké sociální dopady mají kriminální činy páchané na dětech. Pro dosažení cíle byly nashromážděny poznatky odborníků, kteří se s problematikou dětí, na kterých jsou páchany trestné činy (dále jen „TČ“), setkávají v rámci výkonu svého povolání. Následně jsou tyto poznatky také konfrontovány se statistikami kriminality poskytnutými Policejním prezidiem České republiky. Záměrně zde z důvodu anonymizace údajů není vyslovena místní příslušnost pracovišť a pohlaví zmiňovaných pracovníků.

Ačkoliv spolu zmiňovaní respondenti úzce spolupracují, tak by tato práce mohla napomoci k osvětlení jejich spolupráce navzájem. Respondenti, ale i jiní odborníci v tomto oboru mohou z této práce vyčíst, jak se k problematice přistupuje v jiných profesích. Navíc jsou tyto poznatky doplněny o dříve zmiňované nejnovější statistiky kriminality páchané na dětech, o které mohou být vědomosti odborníků rozšířeny.

Další ambicí této práce je zjištění o proměně četnosti páchaných TČ na dětech mezi lety 2011 a 2019, kde k roku 2019 existovalo více případů. Proměnila se zde i četnost jednotlivých skupin TČ, tzn. mravnostní, násilné a další. Dalším zjištěním byl značný vliv na psychiku dětí, které byly obětmi TČ a na jejich sociální život. Příklady, které jsou dále více rozvedeny v příslušných kapitolách, jsou například strach z nových lidí, neschopnost navazovat plnohodnotné vztahy s ostatními lidmi a další.

Klíčová slova

Mravnostní kriminalita; násilná kriminalita; trestné činy; ubližování dětem; práva dětí

Criminal Activities Committed on Children as a Major Social Problem

Abstract

The aim of this bachelor thesis is to accumulate knowledge of the professionals, encountering the children, who are the victims of crimes (hereinafter referred to as the TČ), whilst doing their job. Afterwards those pieces of knowledge are confronted with the statistic data provided by the Police Presidium of the Czech Republic. Intentionally there is no territorial jurisdiction of the mentioned departments and neither the gender of the workers.

Although mentioned respondents cooperate very closely together, this document could help to clarificate their cooperation to each other. Respondents but also other professionals can learn how the other cooperating professions are solving the issues by reading this document. On top of that those pieces of knowledge are supplemented by the newest statistic data of 2019 which were mentioned earlier and can broaden professional's knowledge.

Next ambition of this bachelor thesis is a finding of the number of comitted crimes change between the years 2011 and 2019, where in 2019 there was more existing cases. The numbers of each crime group have changed too, in other words, vice, violent and others. The next finding was a significant impact on the children's psyche, who were the victims of crimes and impact on their social life. The examples, which are described more in the corresponding chapters, are for example fear of new people, inability to make fully-fledged relationships with other people and others

Keywords

Vice criminality; violent criminality; criminal acts; causing harm to children; children's rights

Obsah

1	Úvod	8
2	Vymezení základních pojmů	9
2.1	Pojmy dítě a mladistvý z ZSVM.....	9
2.2	Pojem dítě z pohledu TZ	9
2.3	Pojem nezletilý z pohledu OZ.....	9
2.4	Definice trestného činu dle TZ.....	10
3	Kriminalita	11
3.1	Zjevná kriminalita	11
3.2	Skrytá kriminalita.....	11
3.3	Násilná kriminalita	12
3.4	Mravnostní kriminalita.....	13
4	Práva dětí	14
4.1	Všeobecná deklarace lidských práv	14
4.2	Usnesení č. 2/1993 Sb., o usnesení předsednictva České národní rady o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součástí ústavního pořádku České republiky.....	15
4.3	Vyhláška ministra zahraničních věcí č. 120/1976 Sb., o Mezinárodním paktu o občanských a politických právech a Mezinárodním paktu o hospodářských, sociálních a kulturních právech	15
4.4	Sdělení č. 209/1992 Sb., o sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí o sjednání Úmluvy o ochraně lidských práv a základních lidských svobod a Protokolů na tuto Úmluvu navazujících	16
4.5	Sdělení č. 104/1991 Sb. federálního ministerstva zahraničních věcí o sjednání Úmluvy o právech dítěte.....	17
4.6	Práva dětí dle zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí	19
5	Viktimizace	20
5.1	Primární viktimizace	20
5.2	Sekundární viktimizace	20
5.3	Terciální viktimizace	21
5.3.1	Rámcový model viktimizace	22
5.4	Zvlášť zranitelné oběti dle zákona č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů	22
5.5	Poškozený dle zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád)	23
5.6	Viktimizace dětí	23
5.6.1	Přímá viktimizace dětí v souvislosti s domácím násilím.....	24
5.6.2	Nepřímá viktimizace dětí v souvislosti s domácím násilím	24

5.6.3	Šikana a kyberšikana	24
6	Zanedbávání a zneužívání dětí.....	26
6.1	Formy domácího násilí na dětech.....	30
6.2	Důsledky zneužívání dětí.....	30
7	Kriminalita a chudoba	32
8	Metodika.....	34
8.1	Výhody kvalitativního nestandardizovaného dotazování	34
8.2	Způsob výběru	34
8.3	Strukturovaný rozhovor s otevřenými otázkami	35
8.4	Fenomenologické zkoumání	35
8.5	Sběr dat.....	36
8.6	Výzkumné otázky.....	36
9	Výzkumný soubor	37
10	Etika.....	38
11	Výsledky	39
11.1	Objekt napadení ve věku 0 – 14 let za rok 2019	40
11.2	Objekt napadení ve věku 15 – 18 let za rok 2019	41
11.3	Objekt napadení ve věku 0 – 18 za rok 2019	43
11.4	Porovnání počtu spáchaných TČ na objektech napadení ve věku 0 – 14 let mezi lety 2011 a 2019	45
11.5	Porovnání počtu spáchaných TČ na objektech napadení ve věku 15 – 17 let mezi lety 2011 a 2019	48
11.6	Porovnání počtu spáchaných TČ na objektech napadení ve věku 0 – 18 let mezi lety 2011 a 2019	51
11.7	Psychické dopady kriminálních činů páchaných na dětech na samotné děti	54
12	Diskuze.....	59
13	Závěr.....	62
14	Zdroje	64
15	Přílohy	68
15.1	Příloha č. 1 - Podklad s otázkami pro respondenty	68
15.2	Příloha č. 2 – Žádost podaná na Policejní prezidium České republiky.....	69

1 Úvod

Téma kriminality páchané na dětech je značně rozsáhlé a skrývá se pod ním spousta pojmů. Základní východisko v řešení této problematiky a pojmů s ní spojených jsou zákony. Těchto zákonů existuje celá řada. Nicméně je z nich patrné, že základním stavebním kamenem při jejich tvorbě byla například Listina základních práv a svobod.

Ve společnosti existuje mnoho druhů kriminality. Tyto druhy kriminality nemusí být páchany pouze na dětech. Existuje například dělení kriminality na zjevnou a skrytou, kde skrytá představuje větší hrozbu. Je to hlavně z toho důvodu, že se jedná o kriminalitu, jejíž páchaní není odhaleno. Dále existují druhy kriminality jako mravnostní a násilná. Tyto dva druhy jsou velmi početné, co se týká počtu spáchaných případů. Navíc pokud jsou tyto druhy kriminality páchany na dětech, tak mají o to větší negativní vliv na další psychický vývoj dítěte. Zde samozřejmě záleží na věku dítěte při spáchání TČ, ale také na tom, zda byl pachatel příslušníkem rodiny dítěte. Případně zde také záleží na odebrání dítěte z rodiny po rozhodnutí příslušných orgánů.

Dalším pojmem, který touto problematikou prostupuje je viktimizace. Je to pojem, který je spojen s osobou oběti TČ. Zde si i na příkladu tohoto termínu můžeme povšimnout komplexnost celé problematiky. Existuje viktimizace primární, sekundární a terciální a dále také přímá a nepřímá.

Všechny z pojmů, které jsou uvedeny v této úvodní části, zasluhují větší pozornost pro svou spojitost s problematikou dětí jako obětí kriminality. Ta jim je proto věnována v následujících kapitolách.

2 Vymezení základních pojmů

V dané problematice stanovují pojmy „dítě“, „nezletilé dítě“, „dítě mladší patnácti let“ a obecně „nezletilý“ tyto zákony:

- Zákon č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže) ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o soudnictví ve věcech mládeže“ nebo „ZSVM“)
- Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník ve znění pozdějších předpisů (dále jen „trestní zákoník“ nebo „TZ“)
- Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník ve znění pozdějších předpisů (dále jen „občanský zákoník“ nebo „OZ“)

2.1 Pojmy dítě a mladistvý z ZSVM

V § 2 tohoto zákona *„se dítětem mladším patnácti let rozumí ten, kdo v době spáchání trestného činu nedovršíl patnáctý rok věku. Dále se ve stejném paragrafu uvádí, že mladistvým je ten, kdo v době spáchání provinění dovršíl patnáctý rok a nepřekročil osmnáctý rok svého věku; má se za to, že mladistvým je i ten, kdo v době spáchání provinění dovršíl patnáctý rok věku, ale u něhož není možné bez důvodné pochybnosti určit, že v době spáchání provinění překročil osmnáctý rok věku.“*

2.2 Pojem dítě z pohledu TZ

Podle tohoto zákona se nerozlišuje pojem dítě a mladistvý dle věku jako tomu bylo u výše uvedeného zákona. V § 126 je zde uveden pouze pojem dítě. *„Tím se rozumí osoba mladší osmnácti let, pokud trestní zákon nestanoví jinak.“*

2.3 Pojem nezletilý z pohledu OZ

Dle § 31 se v tomto zákoně má za to, že *„každý nezletilý, který nenabyl plné svéprávnosti, je způsobilý k právním jednáním co do povahy přiměřeným rozumové a volní vyspělosti nezletilých jeho věku.“*

2.4 Definice trestného činu dle TZ

Definici trestného činu obsahuje § 13 odst. 1 TZ: „*Trestným činem je protiprávní čin, který trestní zákon označuje za trestný a který vykazuje znaky uvedené v takovém zákoně. K odpovědnosti je třeba úmyslného zavinění, nestanoví-li trestní zákon výslovně, že postačí zavinění z nedbalosti.*“ Definice trestného činu je nutné doplnit o ustanovení § 12 odst. 1 TZ: „*Trestní odpovědnost pachatele a trestněprávní důsledky s ní spojené lze uplatňovat jen v případech společensky škodlivých, ve kterých nepostačuje uplatnění odpovědnosti podle jiného právního předpisu.*“ Definice trestného činu je dále doplněno o znění § 111 TZ: „*Trestným činem se rozumí jen čin soudně trestný, a pokud z jednotlivého ustanovení trestního zákona nevyplývá něco jiného, též příprava k trestnému činu, pokus trestného činu, organizátorství, návod a pomoc.*“

Můžeme shrnout, že aby určité jednání bylo považováno za trestný čin, tak musí být toto jednání protiprávní (§ 13 TZ), musí dosahovat určité míry škodlivosti (§ 12 TZ) a naplňovat znaky skutkové podstaty nějakého trestného činu (§ 13 TZ) a musí se jednat o čin soudně trestný (§ 111 TZ). Bude-li jeden z těchto znaků chybět, nebude se jednat o trestný čin.

3 Kriminalita

Dle Svatoše (2012) kriminalitou v nejobecnějším pojetí rozumíme sociálně patologický jev. Dá se ale také chápat a posuzovat jako trestný čin. Výhodou je pak terminologicky přesné, určité a jednoznačné vymezení tohoto pojmu. Nevýhodou u posuzování kriminality jako trestného činu je, že jevy, které jsou společensky odchylné nebo deviantní a mohou vést ke spáchání trestného činu, zde nejsou zahrnuty. Za protipól posuzování kriminality jako trestného činu by se však dalo považovat pojetí sociologické. U tohoto pojetí je výhodou jeho široké zaměření. Jedná se hlavně o to, že jeho součástí jsou i faktory, předcházející trestné činnosti nebo faktory, které vznikají při konání trestné činnosti. Na druhé straně nevýhodou je, že toto pojetí není tak určité, přesné a jednoznačné jako u trestných činů.

Morley (2015) popisuje kriminalitu jako jakékoliv konání, které je zakázáno určitou nadřazenou mocí, tedy státem a přesněji zákony. Dále uvádí, že pachatelé, kteří páchají kriminalitu, ji často páchají ve vztahu k určitému osobnímu zájmu za použití síly nebo podvodu. Tito pachatelé tedy často ke kriminálnímu jednání mají sklony. Může se tedy jednat i o pachatele, kteří od ostatních lidí kradou, užívají proti ostatním lidem agresi nebo je klamou pro dosažení osobních tužeb a bez ohledu na legální hranice vymezené právní úpravou státu.

3.1 Zjevná kriminalita

U tohoto druhu kriminality Svatoš (2012) uvádí, že se jedná o kriminalitu, kterou lze změřit, a která se zaznamenává do oficiálních statistik. To znamená, že v souvislosti s jejím spácháním konaly orgány činné v trestním řízení, které se o ní dozvěděly.

3.2 Skrytá kriminalita

Dle Svatoše (2012) při tomto druhu kriminality orgány činné v trestním řízení nemohou konat, protože se o této kriminalitě nedozvěděly. Tento jev je způsoben různými mírami tolerance oběti skryté kriminality na posouzení, zda se o kriminalitu jedná. I Čírtková (2014) uvádí, že velkým problémem je například pohlavní zneužívání v rodině, kde mají zneužívané děti problém s rozpoznáním toho, že je na nich kriminalita páchána. Svatoš (2012) také uvádí, že zjišťování tohoto druhu kriminality je velice obtížné například z toho důvodu, že policisté kvůli vysoké míře kriminality, o které ví, nemají čas na vyhledávání kriminality skryté.

Svatoš (2012) dále uvádí, že spojením kriminality zjevné a kriminality skryté získáme kriminalitu celkovou neboli skutečnou.

3.3 *Násilná kriminalita*

Násilnou a mravnostní kriminalitou, která je obsažena v další podkapitole, se v této práci zabývám proto, že jejími oběťmi mohou být právě děti, které jsou předmětem výzkumu této práce. To že je násilná a mravnostní kriminalita problémem u dětí, na kterých je spáchána, jsem si uvědomil na odborných praxích. Měl jsem možnost seznámit se s případy dětí, které byly například sexuálně zneužívány nebo fyzicky týrány, a to různými způsoby. Nejen to, že se vůbec tyto druhy kriminality na dětech páchají, ale i četnost páchání těchto kriminálních činů mě vedla k tomu, abych se v této práci věnoval právě problematice násilné a mravnostní kriminality.

Svatoš (2012) popisuje násilí ze třech různých pohledů. Z pohledu sociologického se jedná o sociálními procesy vyvolaný jev. Z pohledu psychologického se jedná o patologické interagování jedince a okolí, a to především agresivně nebo manipulativně. Pohled kriminologický pak popisuje násilí jako úmyslné použití síly jakožto prostředku pro fyzický nebo psychický útok na jiného člověka.

Morley (2015) uvádí, že se u pachatelů do určité míry dá násilná kriminalita predikovat ve spojení s určitými osobnostními vlastnostmi. Těmi jsou především nízká sebekontrola a sebevědomí. Co se týká nízké sebekontroly, uvádí autor, že pachatelé, kterým sebekontrola schází, jsou více náchylní ke konání velkého množství činů, jejichž následky je z dlouhodobého hlediska nezajímají, a které zahrnují kriminální činy. Svatoš (2012) naopak uvádí, že v závislosti na psychopatologické rysy osobnosti a ostatní vlastnosti většiny pachatelů této kriminality je obtížné provádět v rámci násilné kriminality prevenci. Často se totiž jedná o spontánní jednání pachatele, které se dá obtížně předvídat.

Co do spojení sebevědomí a kriminality, uvádí Morley (2015), že problém činí především nízké sebevědomí. Autor nízké sebevědomí spojuje s mnoha psychickými obtížemi, které obsahují násilí a páchání kriminálních činností. Zajímavé je, že autor spojuje nízké sebevědomí s různými kriminálními činy, ale také s domácím násilím, které je v této práci později také zmiňováno. S ohledem na tuto problematiku zde může také hrát roli narcisismus. Pachatel totiž může páchat kriminalitu z toho důvodu, že se cítí být nadřazený nad ostatními.

Morley (2015) dále uvádí, že potencionální pachatelé kriminálních činů, oplývající nízkým sebevědomím inklinují k impulsivnímu chování a mají obtíže s odhadnutím rizik svého chování. Proto se u těchto lidí vyskytuje větší riziko spáchání násilné kriminality. Na druhé straně pachatelé s přehnaně vysokým sebevědomím a se sklony k narcisismu si stojí obdobně. Když totiž dojde k jejich vyprovokování, zvyšuje se u nich šance k agresivnímu chování, které může vyústit ve spáchání kriminálního činu taktéž v důsledku nedostatečného a špatného odhadu rizik a následků svého chování.

3.4 Mravnostní kriminalita

Svatoš (2012) v souvislosti s mravnostní kriminalitou uvádí, že je spjata s pohlavními pudy a intimními oblastmi lidského života. Zde může nastávat problém s jejím odhalováním, protože se jedná o část lidského života, která je skrytá a utajovaná před okolím. Jak bylo zmiňováno i v jedné z předchozích kapitol, Čírtková (2014) i Svatoš (2012) upozorňují na různou míru tolerance oběti v souvislosti s pácháním kriminality. Největší tolerance je právě kvůli zmiňované skrytosti právě u této kriminality. V souvislosti s mravnostní kriminalitou páchanou na dětech oba zmínění autoři uvádí, že hrozí vysoké riziko negativního psychického dopadu, jako jsou dle Čírtkové (2014) například disociativní poruchy osobnosti a hraniční poruchy osobnosti. Samozřejmě hrozí i negativní následky fyzického rázu. Čírtková (2014) uvádí celé spektrum posttraumatických stresových poruch, které se mohou u oběti vyskytnout. Posttraumatická stresová porucha jako taková se dá charakterizovat neustálým vybavováním si zažitého příkoří, které způsobilo trauma a jeho znovuprožívání vzpomínkami, myšlenkami, ale i jinými smyslovými vjemy. Tato porucha má ale ještě dva podtypy. Prvním podtypem je podtyp internalizující, který je charakteristický úzkostností, osamělostí, strachem, negativním sebeobrazem a pocity bezmoci. Protipólem tohoto podtypu je podtyp externalizující, ve kterém je v popředí hněv, pocity nenávisti a vnitřního napětí. Dále existuje posttraumatické zahořknutí, v rámci kterého oběť kriminality cítí především pocit bezpráví a nespravedlnosti. Projevuje se, ale také vztekem sama na sebe, bezmocí, zlobou. Dalším typem je komplexní posttraumatická stresová porucha, která vznikla proto, že klasická charakteristika této poruchy nepasovala například na těžce týrané a zneužívané děti.

4 Práva dětí

Práva dětí vychází z těchto dokumentů:

1. Všeobecná deklarace lidských práv – je právně nezávazný dokument, jež byl schválen Valným shromážděním Organizace spojených národů dne 10. prosince 1948
2. Usnesení č. 2/1993 Sb., o usnesení předsednictva České národní rady o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součástí ústavního pořádku České republiky
3. Vyhláška ministra zahraničních věcí č. 120/1976 Sb., o Mezinárodním paktu o občanských a politických právech a Mezinárodním paktu o hospodářských, sociálních a kulturních právech
4. Sdělení č. 209/1992 Sb., o sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí o sjednání Úmluvy o ochraně lidských práv a základních lidských svobod a Protokolů na tuto Úmluvu navazujících
5. Sdělení č. 104/1991 Sb. federálního ministerstva zahraničních věcí o sjednání Úmluvy o právech dítěte
6. Zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí

Mnohdy dochází k prolínání práv plynoucích z těchto dokumentů, a to především proto, že mnoho informací vychází z Listiny základních práv a svobod a ze Všeobecné deklarace lidských práv.

4.1 Všeobecná deklarace lidských práv

Při nahlédnutí do Všeobecné deklarace lidských práv zjistíme, že děti se týká článek 25, a to konkrétně takto:

„1. Každý má právo na životní úroveň přiměřenou zdraví a blahobytu jeho i jeho rodiny, čítajíc v to potravu, šatstvo, bydlení, lékařskou péči, nezbytné sociální služby; má právo na zabezpečení v nezaměstnanosti, v nemoci, při pracovní nezpůsobilosti, při ovdovění, v stáří nebo v ostatních případech ztráty výdělečných možností, nastalé v důsledku okolností nezávislých na jeho vůli.

2. Mateřství a dětství mají nárok na zvláštní péči a pomoc. Všechny děti, ať manželské či nemanželské, požívají stejné sociální ochrany.“

4.2 Usnesení č. 2/1993 Sb., o usnesení předsednictva České národní rady o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součástí ústavního pořádku České republiky

V tomto usnesení se problematikou dětí zabývá Hlava čtvrtá. Konkrétně se touto problematikou zabývá článek 32:

„1. Rodičovství a rodina jsou pod ochranou zákona. Zvláštní ochrana dětí a mladistvých je zaručena.

3. Děti narozené v manželství i mimo ně mají stejná práva.

4. Péče o děti a jejich výchova je právem rodičů; děti mají právo na rodičovskou výchovu a péči. Práva rodičů mohou být omezena a nezletilé děti mohou být od rodičů odloučeny proti jejich vůli jen rozhodnutím soudu na základě zákona.

5. rodiče, kteří pečují o děti, mají právo na pomoc státu.“

4.3 Vyhláška ministra zahraničních věcí č. 120/1976 Sb., o Mezinárodním paktu o občanských a politických právech a Mezinárodním paktu o hospodářských, sociálních a kulturních právech

Ve vyhlášce ministra zahraničních věcí č. 120/1976 Sb., o Mezinárodním paktu o občanských a politických právech a Mezinárodním paktu o hospodářských, sociálních a kulturních právech se na práva dětí zaměřuje v mezinárodním paktu o občanských a politických právech především článek 24. V tomto se uvádí, že:

„1. Každé dítě má bez jakékoli diskriminace podle rasy, barvy, pohlaví, jazyka, náboženství, národnostního nebo sociálního původu, majetku nebo rodu právo na takovou ochranu, která mu přísluší s ohledem na jeho postavení nezletilce, ze strany jeho rodiny, společnosti a státu.

2. Každé dítě je registrováno okamžitě po narození a dostane jméno.

3. Každé dítě má právo na státní příslušnost.“

V tomto zákoně se dále v mezinárodním paktu o hospodářských, sociálních a kulturních právech zaměřují na práva dítěte články 10 a 12.

Ve článku 10 se uvádí:

„3. Zvláštní opatření by měla být činěna pro ochranu a pomoc všem dětem a mládeži bez jakékoli diskriminace na základě rodinného původu nebo jiných podmínek. Děti a mládež by měly být ochraňovány před hospodářským a sociálním vykořisťováním. Jejich zaměstnávání prací, která by škodila jejich morálce nebo zdraví nebo byla nebezpečná jejich životu, nebo by mohla brzdit jejich normální vývoj, by měla být trestná podle zákona. Státy by měly také stanovit hranici, pod kterou by dětská námezdní práce měla být zakázána a trestána podle zákona.“

Článek 12 uvádí:

„1. Státy, smluvní strany Paktu, uznávají právo každého na dosažení nejvýše dosažitelné úrovně fyzického a duševního zdraví“

Na odstavec 1. navazuje odstavec 2., který se konkrétně ve 2.a) konkretizuje pro potřeby dětí takto: *„opatření ke snížení počtu potratů a kojenecké úmrtnosti a opatření ke zdravému vývoji dítěte;“*

4.4 Sdělení č. 209/1992 Sb., o sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí o sjednání Úmluvy o ochraně lidských práv a základních lidských svobod a Protokolů na tuto Úmluvu navazujících

Sdělení č. 209/1992 Sb., o sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí o sjednání Úmluvy o ochraně lidských práv a základních lidských svobod a Protokolů na tuto Úmluvu navazujících se o dětech zmiňuje v článku 5, který se zabývá rovností mezi manželi takto:

„Při uzavírání manželství, za jeho trvání a při rozvodu mají manželé rovná práva a povinnosti občanskoprávní povahy mezi sebou a ve vztazích ke svým dětem. Tento článek nebrání státům přijmout opatření, jež jsou nezbytná v zájmu dětí.“

4.5 Sdělení č. 104/1991 Sb. federálního ministerstva zahraničních věcí o sjednání Úmluvy o právech dítěte

Dle tohoto zákona má dítě:

Dle článku 6 „*přirozené právo na život*“.

Dle článku 7 „*je dítě registrováno ihned po narození a má od narození právo na jméno, právo na státní příslušnost, a pokud to je možné, právo znát své rodiče a právo na jejich péči.*“

Dle článku 8 má dítě právo na „*zachování jeho totožnosti, včetně státní příslušnosti, jména a rodinných svazků v souladu se zákonem a s vyloučením nezákonných zásahů.*“

Dle článku 10 má „*Dítě, jehož rodiče pobývají v různých státech, má až na výjimečné okolnosti právo udržovat pravidelné osobní kontakty a přímé styky s oběma rodiči.*“

Dle článku 12 „*dítě, které je schopno formulovat své vlastní názory, má právo tyto názory svobodně vyjadřovat ve všech záležitostech, které se jej dotýkají, přičemž se názorům dítěte musí věnovat patřičná pozornost odpovídající jeho věku a úrovni.*“

Dle článku 13 má dítě „*právo na svobodu projevu*“.

Dle článku 14 má dítě „*právo na svobodu myšlení, svědomí a náboženství*“.

Dle článku 15 má dítě právo na „*svobodu sdružování a svobodu pokojného shromažďování.*“

Dle článku 16 má dítě právo na „*zákonnou ochranu svévolnému zasahování do svého soukromého života, rodiny, domova nebo korespondence ani nezákonným útokům na svou čest a pověst*“.

Dle článku 20 má dítě „*dočasně nebo trvale zbavené svého rodinného prostředí nebo dítě, které ve svém vlastním zájmu nemůže být ponecháno v tomto prostředí, má právo na zvláštní ochranu a pomoc poskytovanou státem*“.

Dle článku 22 má dítě právo na „*přiznání postavení uprchlíka nebo které je v souladu s platným mezinárodním nebo vnitrostátním právem a postupem považovaného*

za uprchlíka, ať už je v doprovodu svých rodičů, jiných osob, anebo bez doprovodu, obdrželo potřebnou ochranu a humanitární pomoc při využívání práv stanovených touto úmluvou a jinými dokumenty v oblasti mezinárodního humanitárního práva a lidských práv, jichž jsou uvedené státy smluvními stranami“.

Dle článku 23 má „duševně nebo tělesně postižené dítě má požívat plného a řádného života v podmínkách zabezpečujících důstojnost, podporujících sebedůvěru a umožňujících aktivní účast dítěte ve společnosti“.

Dle článku 24 má dítě právo na „dosažení nejvýše dosažitelné úrovně zdravotního stavu a na využívání léčebných a rehabilitačních zařízení“

Dle článku 25 má dítě právo na „na pravidelné hodnocení zacházení s dítětem a všech dalších okolností spojených s jeho umístěním při svěřeni příslušnými orgány do péče, ochrany nebo léčení tělesného či duševního zdraví náhradnímu zařízení“

Dle článku 27 má dítě právo na „životní úroveň nezbytnou pro jeho tělesný, duševní, duchovní, mravní a sociální rozvoj“.

Dle článku 31 má dítě právo na „odpočinek a volný čas, na účast ve hře a oddechové činnosti odpovídající jeho věku, jakož i na svobodnou účast v kulturním životě a umělecké činnosti“.

Dle článku 32 má dítě právo na „ochranu před hospodářským vykořisťováním a před vykonáváním jakékoli práce, která může být pro něho nebezpečná nebo bránit jeho vzdělávání, nebo která by škodila zdraví dítěte nebo jeho tělesnému, duševnímu, duchovnímu, mravnímu nebo sociálnímu rozvoji“.

Dle článku 34 má dítě právo na „ochranu před všemi formami sexuálního vykořisťování a sexuálního zneužívání. K zabezpečení tohoto závazku státy zejména přijímají nezbytná vnitrostátní, dvoustranná a mnohostranná mezinárodní opatření k zabránění:

a) svádění nebo donucování dětí k jakékoli nezákonné sexuální činnosti;

b) využívání dětí k prostituci nebo k jiným nezákonným sexuálním praktikám za účelem finančního obohacování;

c) využívání dětí v pornografii a při výrobě pornografických materiálů za účelem finančního obohacování“.

Dle článku 40 má dítě „právo obviněného, obžalovaného nebo uznaného vinným z porušení trestního práva na takové zacházení, které rozvíjí smysl dítěte pro důstojnost a čest, které znovu posiluje úctu dítěte k lidským právům a základním svobodám jiných a bere ohled na věk dítěte, napomáhá znovuzачlenění a zapojení dítěte do prospěšného působení ve společnosti“.

4.6 Práva dětí dle zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí

Dle § 1, odstavce 1 tohoto zákona se sociálně-právní ochranou dětí rozumí zejména

a) ochrana práva dítěte na příznivý vývoj a řádnou výchovu,

b) ochrana oprávněných zájmů dítěte, včetně ochrany jeho jmění,

c) působení směřující k obnovení narušených funkcí rodiny,

d) zabezpečení náhradního rodinného prostředí pro dítě, které nemůže být trvale nebo dočasně vychováváno ve vlastní rodině.

5 Viktimizace

Tato kapitola obsahuje pojem „*viktimizace*“ v souvislosti s oběťmi trestných činů. V rámci odborných prací jak ve druhém, tak ve třetím ročníku jsem si začal všimnout, že k tomu, aby se dítě stalo obětí, vede mnoho cest. Obětí se dítě může stát mnoha různými způsoby. Uvědomění si této problematiky mě dovedlo k tomu, abych do této práce zapracoval problematiku viktimizace.

Roubalová et al (2019) uvádí, že vědní obor viktimologie se začal objevovat v polovině dvacátého století. V rámci viktimologie se objevují snahy o osamostatnění této vědní disciplíny. Je však častokrát posuzována jako prvek kriminologie. Hlavní odlišností od kriminologie ale je, že viktimologie je primárně zaměřena na oběti. Kriminologie se na druhé straně soustřeďuje především na pachatele a důvody páchaní kriminality.

5.1 *Primární viktimizace*

Tento pojem popisuje Tomášek (2010) jako jev, který se vztahuje přímo k trestnému činu. Přesněji se jedná o všechny efekty, které jsou vyvolány interakcí mezi obětí a pachatelem. Druhá oblast, která je úzce spjata právě s primární viktimizací, je oblast, obsahující oběť a její reakce na delikt. Tato oblast zahrnuje i veškeré změny, které se objevují na psychické rovině. Třetí oblast se zaměřuje na fakt, že pokud se někdo stane obětí trestného činu, znamená to pro něj většinou součinnost s orgány činnými v trestním řízení a ostatními jedinci nebo institucemi. Autor v této části uvádí, že nejen trestný čin, ale i tyto zkušenosti mohou mít špatný dopad na oběť. Újmy vzniklé oběti pak popisuje pojem sekundární viktimizace.

5.2 *Sekundární viktimizace*

Újem, které mohou vzniknout trestným činem je podle Tomáška (2010) celá řada. Autor uvádí, že trestný čin sice má za následek určité přímé následky. Na každou oběť ale tyto následky mohou působit jinak a každá oběť je i jinak vnímá. Záleží dále také na tom, jak velkým způsobem ovlivní následný život a vývoj oběti. Autor zde uvádí různé újmy. Například existují újmy ctnostní, majetkové, psychické, zdravotní anebo újmy zahrnující škody na životě. Obětím, které vyvázly bez nějakého druhu fyzického zranění, hrozí i tak újma psychologická nebo emocionální. Toto mohou být obzvláště pro dítě hrozby velkého ražení. Podle Vágnerové (2012) prochází dítě až do dospělosti četnými stadii vývoje osobnosti. Sem spadá například osvojování základních norem chování, přijímání

sociálních rolí a sociální kontroly ve věku předškolním, které trvá od 3 let až do 7 let. V průběhu mladšího školního věku, trvajícím zhruba od 7 let až do 16 let je pro dítě obzvláště důležitá rodina. Hlavně proto, že právě od rodičů dítě přebírá modely chování a domov pojímá za bezpečné místo, do kterého se může navracet. Proto by na dítě měly tak závažný dopad trestné činy páchané samotnými rodiči. Ševčík et. al (2011) v souvislosti s domácím násilím uvádí, že není třeba, aby dítě bylo přímo obětí domácího násilí. Už jen to, že je dítě svědkem domácího násilí, na něj má značné psychické dopady. Děti v domácnostech, ve kterých se domácí násilí vyskytuje, jsou totiž permanentně vystavovány stresu a obavám z toho, co se bude dít. Děti jsou také stresovány obavou například o rodiče, na kterém je násilí pácháno. Rizikem u domácího násilí je také to, že dítě může přejímat tyto patologické vzorce chování, jak již zmiňovala Vágnerová (2012). Tomášek (2010) navazuje na psychické a emocionální újmy a uvádí, že následky těchto poškození mohou být i zdravotního rázu.

Sekundární viktimizace dle Tomáška (2010) zahrnuje nedobry a nepřiměřený přístup orgánů činných v trestním řízení k oběti. Dochází tedy k tomu, že i přes to že oběť již trestný čin zažila a utrpěla určité újmy, jí začaly vznikat újmy další, které vznikly právě tímto špatným přístupem. Nelze zde ale tvrdit, že tyto újmy působí pouze orgány činné v trestním řízení. Mnohdy jde i o to, jak se k činu staví například rodina oběti nebo například oběti může vzniknout újma tím, že se její případ zveřejní v médiích.

5.3 Terciální viktimizace

Tento poslední druh viktimizace popisuje Svatoš (2012), že z důvodu těžkosti a neschopnosti oběti vyrovnat se s prožitým traumatem dochází u oběti ke změně životního stylu a má po spáchání TČ problém s navázáním života na život před jeho spácháním. Tyto stavy oběť zažívá i navzdory tomu, že například již objektivně obnovila běžné fungování sociálních stavů a došlo u ní k uzdravení. Oběť následně prožívá různé psychické obtíže, mezi které lze zařadit například ztráta sebedůvěry. Z těchto psychických obtíží následně pramení i jejich psychosomatické následky. Tedy oběť může pociťovat obtíže i po stránce fyzické. Mezi takové obtíže lze zařadit například bolesti hlavy.

5.3.1 Rámcový model viktimizace

Tento model se dle Čírtkové (2014) používá zejména u zranitelných obětí a uvádí ho v souvislosti se sekundární viktimizací. Čírtková (2014) ale uvádí, že viktimizace může být také vnímána jako proces, při kterém se poškozený vnímá jako oběť kriminálního činu. Problém tedy nastává u osob, které takové případy zažívají běžně. Takové osoby totiž nejsou schopny objektivně posoudit, že trestný čin byl spáchán právě na nich. Například kvůli nevyzrálosti myšlení nedokáže malé dítě zhodnotit, že je v rámci rodiny sexuálně zneužíváno. Toto znamená, že v rámcovém modelu viktimizace, který se sestává z pěti stupňů, byla oběť ve stupni prvním (percepčním) latentní. Druhý stupeň, který se označuje jako fáze deklarace, spočívá ve vymizení latence. Viník trestného činu je trestně stíhán pro skutky jím spáchanými orgány činnými v trestním řízení. Tato fáze předchází fázi třetí, jejímž názvem je příprava na roli poškozeného. V této fázi se oběť rozhoduje, zda bude aktivní ve spolupráci s orgány činnými v trestním řízení a bude s nimi spolupracovat na usvědčení pachatele. V další fázi – fázi svědka je oběť motivována ke spolupráci při usvědčování pachatele. Odhodlání oběti však může kolísat. Fáze konsekventní realizace role poškozeného je fází pátou a tedy poslední. V této fázi se poškozený rozhoduje, zda bude ochoten i nadále svědčit proti obžalovanému.

S viktimizací jsou úzce spjaty právní pojmy zvláště zranitelná oběť a poškozený v trestním řízení. V tomto případě se jedná především o uvědomění si propojení odborné literatury a zakotvení v zákonné soustavě. Zde totiž dochází k určitému prolnutí. Můžeme si tedy povšimnout, jak je problematika obětí TČ popisována v odborné literatuře a následně ji vidět definovanou z pohledu zákona.

5.4 Zvláště zranitelné oběti dle zákona č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů

Dle § 2 odstavce 2 tohoto zákona „se obětí rozumí fyzická osoba, které bylo nebo mělo být trestným činem ublíženo na zdraví, způsobena majetková nebo nemajetková újma nebo na jejíž úkor se pachatel trestným činem obohatil.“

V § 2 odstavci 3 tohoto zákona se uvádí, že „byla-li trestným činem způsobena smrt oběti, považují se, utrpěli-li v důsledku smrti oběti újmu, za oběť též její příbuzný v pokolení přímém, sourozenec, osvojenec, osvojitel, manžel nebo registrovaný partner, druh nebo

osoba, které oběť ke dni své smrti poskytovala nebo byla povinna poskytovat výživu. Je-li těchto osob více, považuje se za oběť každá z nich.

Dle § 2 odstavce 4 tohoto zákona „*se zvlášť zranitelnou obětí pro účely tohoto zákona při splnění podmínek uvedených v odstavci 2 nebo 3 rozumí*

a) dítě,

d) oběť trestného činu proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti, trestného činu, který zahrnoval nátlak, násilí či pohrůžku násilím, trestného činu spáchaného pro příslušnost k některému národu, rase, etnické skupině, náboženství, třídě nebo jiné skupině osob nebo oběť trestného činu spáchané ve prospěch organizované zločinecké skupiny, jestliže je v konkrétním případě zvýšené nebezpečí způsobení druhotné újmy zejména s ohledem na její věk, pohlaví, rasu, národnost, sexuální orientaci, náboženské vyznání, zdravotní stav, rozumovou vyspělost, schopnost vyjadřovat se, životní situaci, v níž se nachází, nebo s ohledem na vztah k osobě podezřelé ze spáchání trestného činu nebo závislost na ní.“

5.5 Poškozený dle zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád)

Dle § 43 odstavce 1 tohoto zákona *se za poškozeného považuje ten, komu bylo trestným činem ublíženo na zdraví, způsobena majetková škoda nebo nemajetková újma, nebo ten, na jehož úkor se pachatel trestným činem obohatil.*

Dle § 43 odstavce 2 se naopak za poškozeného *nepovažuje ten, kdo se sice cítí být trestným činem morálně nebo jinak poškozen, avšak vzniklá újma není způsobena zaviněním pachatele nebo její vznik není v příčinné souvislosti s trestným činem.*

Rozdíl mezi obětí a poškozeným tedy spočívá v tom, že obětí může být pouze fyzická osoba. Na druhé straně poškozený může být i osoba právnická. Obětí pak může být i pozůstalý po oběti, kdežto poškozeným nikoliv.

5.6 Viktimizace dětí

Podaná (2019) uvádí, že v rámci adolescentního období lze sledovat nárůst delikventního chování. Často se jedná o delikvenci a antisociální chování vrstevníku, směřující směrem k viktimizovaným dětem. V tomto případě se jedná o šikanu ve škole, kyberšikanu, fyzická napadení nebo krádeže. Násilí je ale na dětech pácháno ze strany rodiny i mimo ni. Zde je to způsobeno především větší zranitelností dětí. Na tuto skutečnost upozorňuje

i Tomášek (2010), který taktéž zdůrazňuje fyzickou nadvládu pachatele nad obětí jako jeden z hlavních atributů pro spáchání zločinu. Dále ale záleží také na věku, příslušnosti k společenské třídě a na pohlaví.

Vysoká míra zranitelnosti dětí spočívá dle Cleavera et. al (2011) v rodičích. Například pokud bude matka trpět depresemi a bude závislá na alkoholu, je zde větší pravděpodobnost, že dítě bude vystaveno určitému zanedbávání nebo týrání a fyzickému násilí. To samé platí i u dalších duševních chorob rodičů nebo u rodičů, kteří jsou závislí na drogách. Dále uvádí, že když dítě zažije týrání, tak to na něj má dopad nejen ve formě určitého momentálního poškození, ale také dopad ve formě psychických problémů v období dospívání.

5.6.1 Přímá viktimizace dětí v souvislosti s domácím násilím

Obětí domácího násilí se podle Ševčíka et. al (2011) dítě stává, pokud je přímo fyzicky napadeno násilným rodičem nebo blízkou osobou, a to fyzicky, psychicky anebo sexuálně. Dále jsou oběťmi domácího násilí také děti, na kterých byly spáchány trestné činy, jako jsou týrání svěřené osoby, zanedbávání povinné výživy, ohrožování výchovy dítěte, sexuální zneužití.

5.6.2 Nepřímá viktimizace dětí v souvislosti s domácím násilím

Nepřímou obětí se v tomto případě podle Ševčíka (2011) stává dítě, na které není domácí násilí směřováno. Toto násilí je směřováno na jiného čela rodiny a dítě je tomuto jednání svědkem. Jak je již zmiňováno dříve, toto může mít na dítě značný psychický dopad.

5.6.3 Šikana a kyberšikana

Co se týká například šikany ze strany vrstevníků, je v České republice hlavně kvůli nejednotnému přístupu k měření tohoto problému uváděna prevalence 10 – 40 %. Sticca et. al (2013) uvádí, že nejčastějším objevem ve výzkumu kyberšikany je značné překrytí mezi kyberšikanou a tradiční šikanou. Mnoho lidí, kteří šikanují v rámci kyberprostoru, šikanují také běžnými způsoby. Zajímavým zjištěním je, že adolescenti, kteří šikanují v kyberprostoru, jsou častokrát sami také zároveň oběťmi kyberšikany. Autor zde uvádí, že by se toto mohlo odehrávat kvůli faktu, že v kyberprostoru je méně přímého kontaktu a nerovnosti sil nejsou tak význačné a ovlivňující jako v reálném světě. Proto je tedy

pravděpodobnější reagování agresivním způsobem na viktimizaci více pravděpodobné v kyberprostoru než v reálném světě.

Sticca et. al (2013) dále uvádí, že chlapci se více angažují ve fyzickém, verbálním a podobném způsobu šikany než dívky. V kyberprostoru však nejsou rozdíly tak markantní a nelze tedy s jistotou říci, zda se v kyberšikaně angažují více chlapci nebo dívky.

Podaná dále uvádí, že s kyberšikanou má v České republice zkušenost více než 45 % dětí. Například 15 % dětí provádí sexting, tedy rozesílání vlastních intimních fotografií. Dále se například s obnažováním před webkamerou, tedy se sexuálním obsahem se na internetu setkává přibližně 31 % dětí.

6 Zanedbávání a zneužívání dětí

Finkelhor (2011) uvádí, že děti jsou nejvíce viktimizovaný segment populace. Dle autora je zajímavé, že tento problém byl tak zřídka zmiňován v literatuře o zločinu, násilí nebo týrání. Z části je to kvůli tomu, že zdroje dat, ze kterých by se dalo udělat dobré věkové porovnání, nebyly tak snadno dostupné. Ale některá data dostupná jsou a podle nich jsou děti často viktimizovány právě proto, že se u nich projevuje extrémně vysoká zranitelnost.

Finkelhor (2013) zdůrazňuje důležitost výzkumu této problematiky zvláště proto, že z důvodu vystavení dětí násilí, kriminalitě a zneužívání se ukázaly závažné dopady na vývoj dětí. V rámci amerického výzkumu se ukázalo, že dvě pětiny dětí a mladistvých zažily během jednoho roku fyzické útoky. Jeden útok z deseti pak vyústil ve zranění. Dvě procenta zažila sexuální útok nebo sexuální obtěžování také během jednoho roku. Více než jedno dítě z deseti zažilo týrání ze strany živitele, včetně 3,7 % dětí a mladistvých, kteří zažili fyzické zneužívání. Dle podané (2019) se výsledky amerických výzkumů, podle kterých je 80 % dětí viktimizováno během svého života, moc neliší od výzkumů, prováděných v Kanadě, Španělsku nebo Švédsku, kde se míra viktimizace v průběhu života u dětí pohybovala mezi 76 – 84 %.

Archard (2014) uvádí, že zneužívání dětí je především speciální druh špatného chování k dětem. Věci mohou a většinou špatně dopadnou pro děti množstvím cest a z různých důvodů. Děti mohou utrpět širokou škálu poškození. Některé, jako nemoci, choroby, nehody a neschopnosti mohou nastat přirozeně. Ostatní mohou být přiřazeny k činnosti nebo nečinnosti lidských bytostí jako jednotlivců nebo kolektivně. Tato tvrzení jsou ve shodě s pojetím, které uvádí Pemová et. al (2012), a která píše, že zneužívání dětí je jev směřovaný k dítěti, který se nestane náhodou. Jedná se o jev, kterému se dá předejít. Pokud je tedy dítě zraněno v důsledku dopravní nehody při zanedbání žádné povinnosti rodiči, nejedená se o žádný druh zneužívání či zanedbávání. Stanley (2011) ve své publikaci uvádí, že u dětí může dojít ke zranění i pokud u nich doma dochází k domácímu násilí na rodiči. Děti nebo mladiství mohou být zraněni například při pokusech o zakročení do hádky. Dále se může jednat o úmyslné nebo neúmyslné zranění dítěte, které je jedním rodičem použito jako jakýsi štít proti rodiči druhému. Taylor et. al (2014) vyzdvihuje důležitost předpokládání násilí na dětech nebo některé z forem zneužívání, pokud se u dětí, které nejsou ještě schopny samostatného pohybu, objevují poranění jako

jsou zlomeniny, popáleniny, poranění hlavy a taková poranění, u kterých neexistuje vysvětlení jejich vzniku.

Archard (2014) dále uvádí popis zneužívání dětí. Tato definice má čtyři podkategorie. Jedná se o fyzické zneužívání, fyzické zanedbávání, sexuální zneužívání a emoční zneužívání. Fyzické zneužívání je násilné nebo jiné konání, které se nestalo náhodou, činěno člověkem, a které působí bolest a je schopno způsobit zranění nebo trvalé zhoršení vývoje nebo fungování. Fyzické zanedbávání je setrvávající nebo kruté zanedbávání dítěte, které vyústí v závažné zhoršení zdraví dítěte nebo jeho vývoje. Jako příklad zde autor uvádí vystavení jakémukoliv druhu nebezpečí včetně zimy a hladovění. Sexuální zneužívání je angažovanost závislého a vývojově nedospělého dítěte nebo adolescenta v sexuálních aktivitách, které ne zcela chápou, a které jsou porušením společenských tabu rodinných rolí. Emoční zneužívání je útok na vývoj osobní a společenské způsobilosti. Jedná se o psychicky destruktivní chování a je obsaženo v pěti formách: Odmítání, izolování, terorizování, ignorování, kažení.

Williams (2015) v kontextu sexuálního zneužívání uvádí tři typy pachatelů. Prvním je pachatel agresivního typu. Tento typ pachatele se vyznačuje používáním násilí, vyhrožování a fyzické nadřazenosti nad obětí. Dalším typem je pachatel, který využívá příležitosti. Tento typ se vyznačuje tím, že spáchaný kriminální čin je ojedinělý a není velká šance na jeho opakování. Třetí typ pachatele označuje autor za typ intimní. Tento typ je charakteristický vysokou mírou intimní interakce, kterou pachatelé vnímají jako vztah se svou obětí, který je obdobný běžnému vztahu dvou dospělých lidí. Autor dále uvádí, jak obtížné je s předstihem odhalit právě sexuální zneužívání dětí. Problém dle něj spočívá především v tom, že pachatelé se dětem mohou jevit jako neškodní a předstíráním přátelství a zájmu si mohou získat zájem dítěte. Dítě má totiž často obtíže rozpoznat škodlivost pachatelových záměrů do té doby, než dojde k nějakému druhu intimní interakce.

Lampien (2010) nevnímá zneužívání dětí jako jakousi izolovanou epizodu zneužívání, ale vnímá ho spíše jako více, na sebe navazujících, případů. Takovýto druh násilí může pokračovat až do doby, kdy je pachatel takových zločinů předveden před spravedlnost. Každá snaha o dopadení pachatele a o pomoc dítěti by měla tedy být činěna v mezích stanovených zákony a vést k tomu, aby byl pachatel dopaden. Tímto se docílí především toho, že se pachatelé zamezí činění dalšího násilí na dítěti. V případech, ve kterých

se jedná o sexuální zneužívání dětí, se můžeme setkat s nedostatkem jiných důkazů, než je svědectví samotného dítěte. Proto je svědectví sexuálně zneužívaného dítěte velice důležité a je potřeba na něj brát zvláštní zřetel pro usvědčení pachatele.

Lampien (2010) dále uvádí důležitost uchování paměti očitého svědectví. Tuto důležitost podtrhuje tvrzením, že v případech zneužívání dětí a zejména zneužívání sexuálním většinou schází jiné důkazy než očitě svědectví dítěte. Oběti tohoto zneužívání jsou často dotazovány ohledně toho, co se stalo v průběhu údajného zneužívání. Musí tedy být podniknuty určité kroky ke zjištění pravdivosti očitého svědectví dítěte. Nicméně se dle autora ukázalo, že určité faktory negativně ovlivňují spolehlivost očitého svědectví poskytnutého dítětem. Těmito faktory jsou například anatomické panenky, opakovaná vyslýchání a otázky. K minimalizování těchto negativních faktorů může dopomoci použití forenzního protokolu jakým je například protokol organizace NICHD (National Institute of Child Health and Human Development). Viz obrázek č. 1. Tento protokol může také dopomoci ke zpřesnění očitého svědectví podaného dítětem.

Table 1

Taxonomy of Investigative Utterance Types

Utterance type	Definition	Examples
Facilitator	Non-suggestive prompt to continue with an ongoing response.	“Ok” “Yes” “Uh-huh” “So he hit you” (immediately after child said “and then he hit me.”)
Invitation	An open-ended request that the child recall information about the incident. Can be formulated as a statement, question, or imperative.	“Tell me everything that happened.” “Tell me more about that.”
Cued invitation	A type of invitation which refocuses the child’s attention on details s/he mentioned and uses them as cues to prompt further free-recall of information.	“You mentioned [event, action, object]. Tell me more about that.” “You mentioned [action]; then what happened?”
Directive	A cued-recall prompt that focuses the child’s attention on information already mentioned and requests additional information of a specific sort, typically using wh-questions (who, what, when, where, how).	“What colour was that shirt?” (When the shirt had been mentioned). “Where/when did that happen?” “Where did he touch you?” (When the child has described been touched by a male).
Option-posing	A prompt that focuses the child’s attention on aspects or details not previously mentioned, requiring confirmation, negation, or selection of an interviewer-given option.	“Did it hurt?” “Were your clothes on when that happened?” “Did he touch you over or under your clothes?”
Suggestive	An utterance that assumes information not disclosed by the child or implies that a particular response is expected.	“Did it hurt when he put his finger in you?” (When the child has not mentioned digital penetration) “He wanted you to kiss him, didn’t he?”

Note: Most but not all utterances fit into one of these categories. The research focused only on substantive prompts—those focused on the incident under investigation. Thus, for example, questions during rapport-building would not be counted when describing the interviewer’s behavior.

Obrázek č. 1 – NICHD protokol, Lamb et. al (2007)

Na obrázku č. 1 můžeme vidět příklad rozhovoru dle protokolu NICHD. Můžeme si povšimnout důležitosti užívání nesuggestivních otázek. Dále můžeme vidět, že zprostředkovatel, který provádí rozhovor s dítětem, se okamžitě po sdělení určité skutečnosti na onu skutečnost doptává a snaží se o ní zjistit maximum. Dále je důležité,

že pro dítě musí být zajištěno příjemné prostředí, ve kterém se bude cítit příjemně. Dítěti by také mělo být zdůrazněno, že může říci, že neví nebo že si událost nepamatuje.

6.1 *Formy domácího násilí na dětech*

Ševčík et. al (2011) v souvislosti s touto problematikou uvádí pět forem tohoto druhu násilí. Jedná se o násilí fyzické, které je nejvíce viditelné. V rámci této formy domácího násilí agresor využívá fyzické nadvlády nad obětí k jejímu zastrašení, hrozbě nebo poškození. Patří sem ale i neposkytování potravy nebo odpírání spánku. Další formou je násilí psychické. Do této formy spadají různé druhy vyvolávání psychického utrpení nebo například úzkosti. Faktem, který znesnadňuje odhalení tohoto druhu násilí je, že tato forma nezanechává žádné následky, které by byly viditelné. Tato forma má dvě podkategorie. První podkategorií je neverbální násilí, které spočívá například v úmyslné likvidaci věcí, které má oběť ráda. Druhou podkategorií je verbální násilí, které se projevuje slovním zesměšňováním, ponižováním nebo i bezdůvodným podezíráním. Další formou je násilí ekonomické. Tato forma spočívá v odpírání finančních prostředků oběti pro získání kontroly a moci nad obětí. Sem spadá i zanedbávání povinné výživy. Další formou je násilí sociální. Tato forma spočívá především ve využití dětí, ale i osob jiných pro vytvoření nátlaku na oběť této formy násilí. Tato forma může ale spočívat i v úplné izolaci od okolního světa. Například zamezením styku s přáteli nebo ostatními lidmi. Formou, kterou autor uvádí jako poslední je násilí sexuální. Tuto formu autor obecně popisuje jako sexuální kontakt, který je nedobrovolný. Oběť této formy domácího násilí je tedy nucena do účasti na ponižujících nebo nebezpečných sexuálních praktikách.

6.2 *Důsledky zneužívání dětí*

Taylor et. al (2014) uvádí důsledky domácího zneužívání nebo násilí páchaného na dětech. Přítomnost dětí u domácího násilí může být v různých formách. Být ve stejné místnosti, kde se incident odehrává. Slyšet, že se ve vedlejší místnosti incident odehrává. Být svědkem fyzického poškození dospělého nebo majetku v souvislosti s incidentem. Být neúmyslně zraněn při pokusu zakročít a přerušit incident. Být používán jako loutka k zastrašování především po oddělení rodičů. Být používán agresorem v páchání násilí na matce za použití hrozby nebo násilí směrem k dítěti pro získání kontroly. Být svědkem podrývání upevněného pojetí dětí o matce a o jejich vztahu. Stát se přímým objektem zneužívání, které může být fyzické, sexuální, emoční nebo kombinace zmíněných.

Tyto události mohou dítě ovlivnit spoustou různých způsobů, jako jsou:

Rušivé chování, problémy ve škole, fyzická zranění, deprese, zášť, hněv, poruchy spánku, pocit ztráty, pomočování se ve spánku a noční můry, vina, zmatení, smutek, vinění sebe samého, strach, úzkost, trauma a posttraumatická stresová porucha, osamělost.

Stanley (2011) také popisuje důsledky násilí na dětech nebo zneužívání dětí. Vyzdvihuje především pocity naštvání, úzkosti, strachu. Dále také uvádí, že pokud děti žijí v domácnosti, kde dochází k domácímu násilí, na sebe často přebírají povinnosti a úlohy matky.

7 Kriminalita a chudoba

V jednom rozhovoru, který jsem mimo výzkum této bakalářské práce vedl s kompetentním pracovníkem, zabývajícím se touto problematikou, jsem se dozvěděl určitou skutečnost. Jak již bylo uváděno v předchozích kapitolách, a jak mi i zmiňovaný pracovník potvrdil, existuje souvislost mezi pácháním kriminality na dětech a užíváním drog nebo nadužíváním alkoholu. V souvislosti s tímto, ale pracovník zmínil, že právě užívání drog nebo nadužívání alkoholu může vést k nedostatku financí, způsobeným právě vyčleňováním finančních prostředků na nákup drog nebo alkoholu. Takto způsobená chudoba pak může mít za následek ztrátu bydlení a tím pádem i absolutní neschopnost rodičů postarat se o dítě. Z tohoto důvodu jsem se pokusil najít tuto problematiku i v literatuře.

Podaná (2019) popisuje vyšší možnost viktimizace dítěte, které žije v podmínkách, které pro něj nejsou zcela příznivé. Například podmínky, které mají za důsledek nedobrá finanční stav domácnosti.

Také Tomášek (2010) píše o velkém vlivu působení sociálních či ekonomických činitelů na spáchání trestného činu.

Taylor et. al (2014) také uvádí nepříznivou ekonomickou situaci a chudobu rodin jako faktor ovlivňující vznik zanedbávání dětí. Zanedbávání dětí v kombinaci se stresem z mnohých překážek, jímž musí rodiče z chudých a ekonomicky slabších rodin denně čelit dává větší šanci ke vzniku fyzického násilí nebo zneužívání dětí.

Welbourne (2012) uvádí ve své publikaci deprivace a rizika plynoucí z chudoby pro děti. Druhů deprivací s chudobou spojených existuje celá řada. Například deprivace spojená s ekonomickým zázemím rodiny a deprivace týkající se materiálních poměrů rodiny. Tyto problémy mají za následek nedostatek základních věcí, které jsou pro děti potřebné. Těmito věcmi nebo potřebami jsou hračky, nebo příjmy rodiny. Děti pak mohou samy nabývat pocitu obavy a frustrace z nedostatku financí pro fungování rodiny. Mezi sociální deprivace pak spadá například i deprivace školní nebo viditelné známky chudoby. Děti mají jako důsledek těchto deprivací obtíže navázat nebo udržet přátelské vztahy, mohou zažívat šikanu a být sociálně izolovány a stigmatizovány. V chudých rodinách může také docházet k dodatečným povinnostem dětí, jako je například pečování o člena rodiny. Existuje zde také riziko konfliktu s rodiči, kteří jsou sami vystaveni tlaku plynoucího

například z nedostatku financí. Autorka dále popisuje vliv nízké kvality bydlení, která nepříznivě ovlivňuje vývoj dětí jako důsledek nekvalitního spánku a obtíží se studováním. Dále jsou zde vyzdvižena i chudá sousedství, která mohou být pro děti nebezpečná pro svůj zvýšený výskyt patologických jevů.

8 Metodika

V metodice byla využita strategie kvalitativní. Přesněji strategie kvalitativního nestandardizovaného dotazování při použití zakotvené teorie. Hendl (2012) uvádí, že právě v metodice výzkumu se vyskytují dvě krajní formy. Jednou z nich je strukturální standardizované dotazování, které probíhá odlišně od kvalitativního nestandardizovaného dotazování, které je formou druhou. Rozdíl dle autora lze spatřovat například v toku informací, který se liší u každého zvoleného způsobu. U prvního typu tok informací probíhá tak, že výzkumník i respondent mají na počátku svou teorii. Výzkumník tuto svou teorii určitým způsobem operacionalizuje do formy otázek v dotazníku, které pak předkládá respondentům. Respondenti poté na základě své teorie na otázku výzkumníka odpoví. Nakonec výzkumník provádí analýzu odpovědí respondenta.

Druhý typ, charakteristický pro kvalitativní nestandardizované dotazování se odlišuje tím, že teorie výzkumníka a teorie respondenta se v určitých bodech prolínají, a tím dochází ke vzájemnému konsenzu těchto dvou teorií. Výzkumník pak například během kvalitativního rozhovoru klade respondentovi otázky a respondent mu na ně odpovídá. Výzkumník poté provádí analýzu tohoto rozhovoru, který se přepisuje do textu. Nakonec po dokončení analýzy tohoto přepisu výzkumník modifikuje svou teorii po konfrontaci s odpověďmi respondentů.

8.1 *Výhody kvalitativního nestandardizovaného dotazování*

Hendl (2012) dále popisuje výhody kvalitativního dotazování. Vzhledem k tomu, že na rozdíl od kvantitativního dotazování je v tomto případě vztah výzkumníka a respondenta o mnoho osobnější, se dá vyzískat, vysledovat a vytvořit mnoho užitečných dat. Například je možné, aby se respondent vyjádřil k problematice při zaujetí vlastního subjektivního postoje k ní. V souvislosti s tímto je také možné, aby respondent sdělil své názory, dojmy. Další výhodou je, že pokud respondent může cítit, že v rozhovoru chybí otázky, na které by v souvislosti s problematikou také rád vyjádřil svůj názor. V tomto případě není žádný problém, aby ho respondent výzkumníkovi sdělil. Naopak je tomu pak u kvantitativního dotazování, kde pro toto mnoho prostoru nebývá.

8.2 *Způsob výběru*

Hendl (2012) popisuje, že pokud bychom se u kvalitativního výzkumu pokoušeli o zobecnění výsledků na populaci, tak bychom činili nesprávně. V rámci kvalitativního

výzkumu se totiž výzkumník setká s tolika proměnnými, že rozsah výběru vzorku by zcela nesmyslně přesahoval hranici realizovatelnosti.

8.3 *Strukturovaný rozhovor s otevřenými otázkami*

Tento druh jsem zvolil z toho důvodu, že v rámci výzkumu této bakalářské práce jsou dotazováni odborníci z různých odvětví, která se danou problematikou zabývají. Hendl (2012) totiž uvádí, že flexibilita tohoto druhu rozhovoru není tak vysoká jako například u narativního rozhovoru a dalších. Na druhou stranu ale právě takto vytvořený rámec, sestávající se z předem přesně daných a neměnicích se otázek, určitým způsobem zamezuje větším odchylkám od daného tématu. Dalším důvodem, který autor uvádí je, že účelem strukturovaného rozhovoru je co nejvyšší mírou odstraňovat vliv tazatele na kvalitu rozhovoru. To je s ohledem na problematiku kriminality páchané na dětech více než vhodné. Existuje ještě jeden důvod, který autor uvádí, a který mě vedl k výběru právě tohoto druhu rozhovoru. Tímto důvodem je, že se dle autora tento rozhovor volí, pokud je rozhovor limitován časem. V tomto případě jsem měl možnost přesvědčit se, že pracovníci pracující v tomto oboru jsou opravdu velice časově vytíženi, a proto je vhodné, že rozhovory mají přesně dané otázky, na které se dá odpovědět i ne tak dlouhou odpovědí.

Miovský (2006) ke strukturovanému interview uvádí, například to, že podmínky pro respondenty by měly být stejné. Respondenti by měli být dopředu seznámeni s otázkami, na které se je v průběhu rozhovoru bude tazatel ptát. Toto může vést k určitému omezení improvizace, které následně vede ke standardizaci podmínek respondentů. Ke standardizaci může vést i časové omezení rozhovoru, kdy mají respondenti stanovený čas k odpovědím. Dále autor také uvádí, že ke standardizaci podmínek rozhovoru přispívá i zvolení homogenního výběrového vzorku respondentů. V případě této práce jimi jsou odborníci, kteří přichází do styku s dětmi, na kterých byla spáchána kriminalita, a to jak mravnostní, tak násilná.

8.4 *Fenomenologické zkoumání*

Tento styl zkoumání popisuje Hendl (2012) jako analýzu a popis zkušeností určitých osob s určitým fenoménem. Výzkumník, využívající tento styl výzkumu se během zkoumání snaží proniknout do myšlení osoby, která se s daným jevem setkala. Toto proniknutí pak výzkumníkovi tvoří náhled na problematiku, který by měl analyzovat a popsat tak, aby se

s popisem ztotožnili lidé, kteří s jevem mají zkušenosti. Naopak lidem, kteří s jevem žádné zkušenosti nemají, by měl výzkumník zprostředkovat náhled do problematiky v takovém rozsahu, aby byli schopni jí porozumět. Autor dále uvádí, že v analýze se rozlišují fáze uzávorkování, intuice, analyzování a popisu. V první fázi má výzkumník za úkol určité uvědomění si vlastních konceptů a představ dané problematiky. Když poté výzkumník sbírá data od respondentů, tak pro něj není tak obtížné uvědomění si jejich náhledu na problematiku a významům, které problematice přisuzují. Za využití obsahové analýzy by pak měl výzkumník schopen převést získaná data do popisu zkušeností. Při zachycování náhledů respondentů na problematiku by měl výzkumník schopen zachovat právě rozmanitost těchto náhledů. Také by se měl snažit o co nejbohatší zachování významů a náhledů respondentů na problematiku.

8.5 Sběr dat

Sběr dat probíhal na základě rozhovoru, který jsem prováděl vždy já a odborník ze zkoumané oblasti. Byli osloveni odborníci z oborů, které se zabývají trestnými činy páchaných na dětech. To znamená, odborníci pracující na odboru sociálně právní ochrany dětí, v dětském domově a policisté, kteří působí u Služby kriminální policie a vyšetřování Policie ČR a zabývají se problematikou kriminality páchané na dětech. Termíny rozhovorů se podřizovaly časovému vytížení respondentů. To znamená, že jsem se na rozhovor dostavil vždy do jejich pracovny, a to v termín, který určili oni. Nicméně byli respondenti s otázkami seznámeni vždy s časovým předstihem. Podklad s vysvětlením pro respondenty a otázkami, který respondenti před provedením samotného rozhovoru obdrželi, je součástí přílohy.

8.6 Výzkumné otázky

Výzkumné otázky (dále jen „VO“) byly stanovovány s ohledem na to, že daná problematika se s postupem let vyvíjí, a to ať vyšší informovaností veřejnosti nebo existencí organizací jakými jsou například Bílý kruh bezpečí, různé krizové linky a další. Dále bylo vzato v úvahu i jiné hledisko, a tím je hledisko psychologické. V kapitole o viktimizaci, ale i jiných byl uváděn značný psychický dopad na psychiku oběti. Zde je onen dopad vynásoben ještě věkem oběti. Proto byly VO stanoveny takto:
VO1: Jaké jsou druhy kriminálních činů páchané na dětech?
VO2: Jak se proměnila četnost kriminálních činů páchaných na dětech v čase?
VO3: Jaký dopad mají kriminální činy páchané na dětech na samotné děti?

9 Výzkumný soubor

V rámci výzkumu byli dotazováni odborníci, kteří v rámci své pracovní náplně přichází do styku s dětmi nebo případy dětí, na kterých byla nebo je páchána trestná činnost, a to jak mravnostní, tak násilná. Analýza přepisu rozhovorů byla provedena v programu „Atlas.ti“.

Do výzkumu se zapojili pracovníci dětského domova v počtu 1, pracovníci OSPOD v počtu 3 a pracovníci Policie ČR v počtu 1. Tyto počty byly ovlivněny nastalou situací, spjatou s epidemií vyvolanou virem SARS-CoV-2. Nicméně další rozhovory nebyly potřeba, jelikož došlo k saturaci a výzkum mohl být ukončen.

Dále jsem v rámci výzkumu oslovil Policejní prezidium Policie České republiky se žádostí o statistická data týkající se násilné a mravnostní kriminality po jednotlivých druzích trestných činů spáchaných na nezletilých osobách ve věku 0 – 14 let a mladistvých osobách ve věku 15 – 18 let z roků 2011 a 2019. Žádost, která je v příloze, byla podána přes elektronickou podatelnu, kde jí bylo pro splnění potřebných náležitostí přiřazeno jednací číslo. Policejní prezidium této žádosti vyhovělo, a proto budou zmiňovaná data součástí jedné z následujících kapitol.

10 Etika

Rozhovory byly prováděny zaznamenáváním na diktafon a následným přepisem do písemné podoby. Všichni respondenti byli s nahráváním na záznamník seznámeni a souhlasili s ním. V rámci anonymizace jsem zaměnil jména uváděná v rozhovoru, aby nedošlo k odhalení osob, které se na rozhovoru podílely nebo osob, o kterých se v rozhovorech respondenti zmiňovali. Respondenti vždy dostali otázky rozhovoru s časovým předstihem před samotným rozhovorem, aby byli schopni se na rozhovor připravit. V hlavičce tohoto dokumentu bylo popsáno, kdo jsem, že výsledky tohoto rozhovoru budou sloužit pro potřeby mé bakalářské práce a jaký je název práce. Dále zde byl uveden cíl práce a ujištění, že místa, jména a vše, co by mohlo prozradit identitu respondentů, bude v přepisu rozhovoru anonymizováno. Dále v tomto poučení byli respondenti poučeni, že po dokončení a zveřejnění práce jim tato bude volně přístupná a budou ji ode mne moci obdržet elektronickou cestou.

11 Výsledky

Jak již bylo zmiňováno v jedné z předešlých kapitol, výzkumu se zúčastnili jak respondenti z řad odborníků, pracujících s problematikou páčání kriminality na dětech, tak Policejní prezidium České republiky, které poskytlo pro účely této bakalářské práce data v podobě tabulek. Tyto tabulky obsahují výpis jednotlivých trestných činů a četnosti páčání těchto činů na dětech či mladistvých v určitém věkovém rozpětí.

Tyto tabulky mají následující schéma. V levém sloupci se vyskytují jednotlivé druhy TČ, označené číslem. Toto číslo je označeno jako „*TSK*“. Toto je zkratka pro termín „*takticko-statistická klasifikace*“. Pod tímto označením jsou TČ vedeny v policejních statistikách. V pravém sloupci se nachází počty spáchaných TČ za celou českou republiku. Pod každou skupinou TČ, například mravnostní TČ, násilné TČ, je vytučněně uvedeno celkové číslo, označující součet případů celé skupiny TČ.

Další částí výzkumu je analýza rozhovorů s odborníky, setkávajícími se s danou problematikou. Této slovní analýze předchází obrázek diagramu, který byl využit jako východisko pro tuto analýzu. Určité skupiny analyzovaných výpovědí jsou zde barevně odděleny. Například psychické dopady spáchaných TČ mají barvu fialovou.

11.1 Objekt napadení ve věku 0 – 14 let za rok 2019

Objekt napadení ve věku 0-14 let (za rok 2019)	
TSK - takticko-statistická klasifikace:	ČR celkem
0 právní kvalifikace nestanovena	2
101 vraždy - loupežné (§ 140)	0
102 vraždy - sexuální (§ 140)	0
103 vraždy - mot. osobními vztahy (§ 140)	3
105 vraždy - novorozence matkou (§ 142)	0
106 vraždy - ostatní (§ 140)	7
116 usmrcení z nedbalosti (§ 143)	4
121 opuštění dítěte nebo svěřené osoby (§ 195)	7
122 únos dítěte a osoby ztížené duševní poruchou (§ 200)	7
131 loupež (§ 173)	125
151 úmyslné ublížení na zdraví (§ 145 - 146a)	156
171 násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci (§ 352)	6
173 nebezpečné vyhrožování (§ 353)	89
174 nebezpečné pronásledování (§ 354)	7
181 vydírání (§ 175)	108
182 omezování a zbavování osobní svobody (§ 170, 171)	11
183 porušování domovní svobody (§ 178)	0
185 týrání svěřené osoby (§ 198)	182
186 týrání osoby žijící ve společném obydlí (§ 199)	45
188 útisk (§ 177)	0
190 ostatní násilné TČ (§ 144, 149, 172)	1
Celkem násilná kriminalita	760
201 znásilnění (§ 185)	195
202 sexuální nátlak (§ 186)	65
211 pohlavní zneužívání v závislosti (§ 187/2)	85
212 pohlavní zneužívání ostatní (§ 187/1, 3, 4)	663
213 komerční forma sexuálního zneužívání v závislosti (§ 187/2)	4
214 komerční forma sexuálního zneužívání ostatní (§ 187/1, 3, 4)	8
241 šíření pornografie (§ 191)	45
271 kuplířství (§ 189)	0
281 obchodování s lidmi (§ 168)	8
290 ostatní mravnostní trestné činy (§ 190, 192 - 194)	212
Celkem mravnostní kriminalita	1285
411 krádeže kapesní (§ 205)	54
412 krádeže při pohlavním styku (§ 205)	0
413 krádeže jiné na osobách (§ 205)	116

Celkem majetková kriminalita	170
614 výtržnictví - útoky na záchranáře (§ 358)	0
631 ohrožování výchovy dítěte (§ 201, 202)	1036
Celkem ostatní kriminalita	1036
750 ublížení na zdraví z nedbalosti - pracovní úraz (§ 143, 147, 148, 274, 360)	1
751 ublížení na zdraví z nedbalosti - ostatní (§ 143, 147, 148, 274, 360)	87
790 ostatní trestná činnost (§ 150-151, 164-167, 181-184, 218, 220-221, 227, 272-273, 275-278, 280, 328, 335-336, 344-347, 350-351, 364-365, 367-368)	10
Celkem zbývající kriminalita	98
Celkem	3349

Tabulka č. 1 – Tabulka trestné činnosti spáchané na dětech ve věku 0 – 14 let za rok 2019, Policejní prezidium České republiky

V této tabulce si ve sloupci s nadpisem „TSK – takticko-statistická klasifikace“ můžeme všimnout všech druhů TČ, které byly na dětech ve věku 0 – 14 let spáchány v roce 2019. Číslo před vlastním názvem trestného činu udává klasifikaci jeho klasifikaci TSK. Tyto TČ mají v závorce za názvem uveden paragraf, ke kterému přísluší v rámci TZ. Ve sloupci s názvem „ČR celkem“ vidíme četnost každého spáchaného trestného činu v průběhu roku 2019.

V roce 2019 tedy bylo na dětech spácháno nejvíce TČ ohrožování výchovy dítěte podle § 201, 202 TZ. Počet tohoto TČ tvořil téměř třetinu z celkového počtu TČ spáchaných na této věkové skupině, tedy 1036 případů. Na druhém místě se v roce 2019 umístilo pohlavní zneužívání podle § 187/1, 3, 4 TZ. Četnost spáchání tohoto TČ je daty stanovena na 663 případů. Když bychom ale sečetli mravnostní TČ jako celek, tak bychom se dostali na celkový počet 1285 případů. Násilných TČ pak bylo na objektech napadení 0 – 14 let za rok 2019 spácháno 760. Celkem dle poskytnutých dat bylo na území České republiky za rok 2019 spácháno 3349 TČ na dětech ve věku 0 -14 let.

11.2 Objekt napadení ve věku 15 – 18 let za rok 2019

Objekt napadení ve věku 15-18 let (za rok 2019)	
TSK - takticko-statistická klasifikace:	ČR celkem
0 právní kvalifikace nestanovena	2
101 vraždy - loupežné (§ 140)	1
102 vraždy - sexuální (§ 140)	0

103 vraždy - mot. osobními vztahy (§ 140)	2
105 vraždy - novorozence matkou (§ 142)	0
106 vraždy - ostatní (§ 140)	2
116 usmrcení z nedbalosti (§ 143)	0
121 opuštění dítěte nebo svěřené osoby (§ 195)	1
122 únos dítěte a osoby ztížené duševní poruchou (§ 200)	1
131 loupež (§ 173)	103
151 úmyslné ublížení na zdraví (§ 145 - 146a)	240
171 násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci (§ 352)	1
173 nebezpečné vyhrožování (§ 353)	79
174 nebezpečné pronásledování (§ 354)	17
181 vydírání (§ 175)	90
182 omezování a zbavování osobní svobody (§ 170, 171)	11
183 porušování domovní svobody (§ 178)	1
185 týrání svěřené osoby (§ 198)	17
186 týrání osoby žijící ve společném obydlí (§ 199)	10
188 útisk (§ 177)	0
190 ostatní násilné TČ (§ 144, 149, 172)	0
Celkem násilná kriminalita	578
201 znásilnění (§ 185)	90
202 sexuální nátlak (§ 186)	27
211 pohlavní zneužívání v závislosti (§ 187/2)	2
212 pohlavní zneužívání ostatní (§ 187/1, 3, 4)	7
213 komerční forma sexuálního zneužívání v závislosti (§ 187/2)	0
214 komerční forma sexuálního zneužívání ostatní (§ 187/1, 3, 4)	0
241 šíření pornografie (§ 191)	12
271 kuplířství (§ 189)	4
281 obchodování s lidmi (§ 168)	4
290 ostatní mravnostní trestné činy (§ 190, 192 - 194)	50
Celkem mravnostní kriminalita	196
411 krádeže kapesní (§ 205)	347
412 krádeže při pohlavním styku (§ 205)	1
413 krádeže jiné na osobách (§ 205)	152
Celkem majetková kriminalita	500
614 výtržnictví - útoky na záchranáře (§ 358)	0
631 ohrožování výchovy dítěte (§ 201, 202)	196
Celkem ostatní kriminalita	196

750 ublížení na zdraví z nedbalosti - pracovní úraz (§ 143, 147, 148, 274, 360)	3
751 ublížení na zdraví z nedbalosti - ostatní (§ 143, 147, 148, 274, 360)	10
790 ostatní trestná činnost (§ 150-151, 164-167, 181-184, 218, 220-221, 227, 272-273, 275-278, 280, 328, 335-336, 344-347, 350-351, 364-365, 367-368)	8
Celkem zbývající kriminalita	21
Celkem	1491

Tabulka č. 2 – Tabulka trestné činnosti spáchané na dětech ve věku 15 – 18 let za rok 2019, Policejní prezidium České republiky

V této tabulce si můžeme povšimnout celkového počtu spáchaných TČ ve výši 1491 případů. Tyto TČ byly spáchany na objektech napadení ve věkovém rozmezí 15 – 18 let. Násilná TČ se v tomto věkovém rozmezí vyskytla v 578 případech. Dále mravnostních TČ bylo na objektech napadení ve věku 15 – 18 let spácháno 196. Početnou skupinu zde ale tvoří krádeže, které byly spáchany v počtu 500 případů.

11.3 Objekt napadení ve věku 0 – 18 za rok 2019

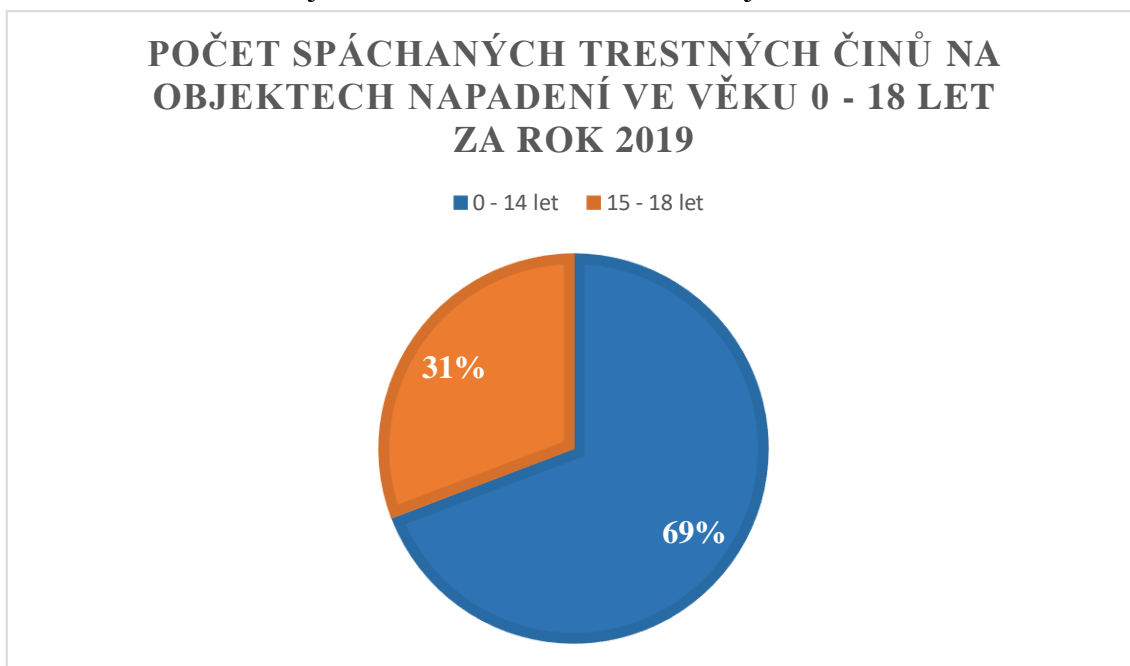
Celkem 0- 18 let (za rok 2019)	
TSK - takticko-statistická klasifikace:	ČR celkem
0 právní kvalifikace nestanovena	4
101 vraždy - loupežné (§ 140)	1
102 vraždy - sexuální (§ 140)	0
103 vraždy - mot. osobními vztahy (§ 140)	5
105 vraždy - novorozence matkou (§ 142)	0
106 vraždy - ostatní (§ 140)	9
116 usmrcení z nedbalosti (§ 143)	4
121 opuštění dítěte nebo svěřené osoby (§ 195)	8
122 únos dítěte a osoby ztížené duševní poruchou (§ 200)	8
131 loupež (§ 173)	228
151 úmyslné ublížení na zdraví (§ 145 - 146a)	396
171 násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci (§ 352)	7
173 nebezpečné vyhrožování (§ 353)	168
174 nebezpečné pronásledování (§ 354)	24
181 vydírání (§ 175)	198
182 omezování a zbavování osobní svobody (§ 170, 171)	22
183 porušování domovní svobody (§ 178)	1
185 týrání svěřené osoby (§ 198)	199
186 týrání osoby žijící ve společném obydlí (§ 199)	55
188 útisk (§ 177)	0
190 ostatní násilné TČ (§ 144, 149, 172)	1

Celkem násilná kriminalita	1338
201 znásilnění (§ 185)	285
202 sexuální nátlak (§ 186)	92
211 pohlavní zneužívání v závislosti (§ 187/2)	87
212 pohlavní zneužívání ostatní (§ 187/1, 3, 4)	670
213 komerční forma sexuálního zneužívání v závislosti (§ 187/2)	4
214 komerční forma sexuálního zneužívání ostatní (§ 187/1, 3, 4)	8
241 šíření pornografie (§ 191)	57
271 kuplířství (§ 189)	4
281 obchodování s lidmi (§ 168)	12
290 ostatní mravnostní trestné činy (§ 190, 192 - 194)	262
Celkem mravnostní kriminalita	1481
411 krádeže kapesní (§ 205)	401
412 krádeže při pohlavním styku (§ 205)	1
413 krádeže jiné na osobách (§ 205)	268
Celkem majetková kriminalita	670
614 výtržnictví - útoky na záchranáře (§ 358)	0
631 ohrožování výchovy dítěte (§ 201, 202)	1232
Celkem ostatní kriminalita	1232
750 ublížení na zdraví z nedbalosti - pracovní úraz (§ 143, 147, 148, 274, 360)	4
751 ublížení na zdraví z nedbalosti - ostatní (§ 143, 147, 148, 274, 360)	97
790 ostatní trestná činnost (§ 150-151, 164-167, 181-184, 218, 220-221, 227, 272-273, 275-278, 280, 328, 335-336, 344-347, 350-351, 364-365, 367-368)	18
Celkem zbývající kriminalita	119
Celkem	4840

Tabulka č. 3 – Tabulka trestné činnosti spáchané na dětech ve věku 0 – 18 let za rok 2019, Policejní prezidium České republiky

Tabulka č. 3 uvádí celkový počet spáchaných TČ na objektech napadení ve věku od 0 do 18 let. Tedy kombinuje počty z Tabulky č. 1 a Tabulky č. 2. Celkový počet spáchaných TČ na obou věkových rozpětích je 4840 případů. Z této tabulky je patrné, že největší podíl z celkového počtu zaujímají TČ mravnostní v počtu 1481 případů. Svým počtem se mravnostním TČ přibližují TČ násilné se 1338 případy. Třetí nejpočetnější je v této tabulce TČ ohrožování výchovy s celkovou četností 1232 případů.

Z Grafu č. 1 je patrné, že nadpoloviční většina z celkového počtu spáchaných TČ na objektech napadení ve věku 0 – 18 let je spáchána na objektech napadení ve věku 0 – 14 let. Tento počet tvoří více než dvě třetiny z celkového počtu, tedy 69 %. Na druhé straně objekty napadení ve věku 15 – 18 let tvoří silnější třetinu z celkového počtu. Zaujímají tedy 31 %. I když vezmeme v potaz, že dětí do 15 let je v populaci více než dětí 15 až 18 let, tak se ukazuje, že mladší děti jsou zranitelnější, a proto se častěji stávají obětí trestné činnosti zejména mravnostní, což také ukazuje tabulka 1 a 2.

Graf č. 1 – procentuální zobrazení rozdílu mezi počtem spáchaných TČ ve věku 0 – 14 let a 15 – 18 let

11.4 Porovnání počtu spáchaných TČ na objektech napadení ve věku 0 – 14 let mezi lety 2011 a 2019

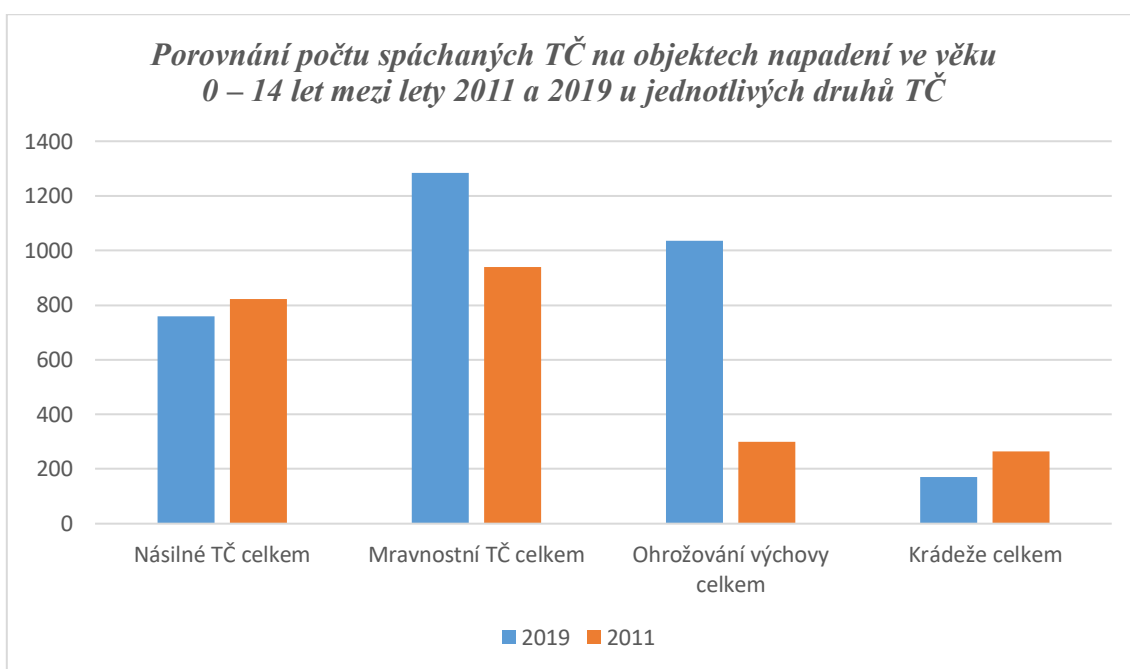
Pro porovnání proměny četnosti spáchaných TČ v čase použijí Tabulku č. 4, ve které jsou uvedeny stejné TČ jako v Tabulce č. 1 a porovnáji ji s Tabulkou č. 1. Obdobně budu postupovat i u proměny četnosti u Tabulky č. 2 a 3. Rok 2011 byl pro srovnání vybrán proto, že v roce 2010 nabyl účinnosti nový TZ, tedy již dříve zmiňovaný zákon č. 40/2009 Sb. Kdyby tedy byla zvolena data starší, tak by nebyly porovnatelné s daty z roku 2019, jelikož by TČ uvedené ve statistikách nebyly kompatibilní.

Objekt napadení ve věku 1-14 let (za rok 2011)	
TSK - takticko-statistická klasifikace:	ČR celkem
0 právní kvalifikace nestanovena	0
101 vraždy - loupežné (§ 140)	0

102 vraždy - sexuální (§ 140)	3
103 vraždy - motivované osobními vztahy (§ 140)	7
105 vraždy - novorozence matkou (§ 142)	1
106 vraždy - ostatní (§ 140)	5
116 usmrcení z nedbalosti (§ 143)	12
121 opuštění dítěte (§ 195)	17
122 únos (§ 200)	4
131 loupež (§ 173)	233
151 úmyslné ublížení na zdraví (§§ 145, 146)	147
171 nás.a vyhrož. proti skup. ob. a jedn.(§ 352)	4
173 nebezpečné vyhrožování (§ 353)	60
174 nebezpečné pronásledování (§ 354)	9
181 vydírání (§ 175)	139
182 omez. a zbav. osobní svobody (§§ 169, 170, 171)	19
183 porušování domovní svobody (§ 178)	0
185 týrání svěřené osoby (§ 198)	139
186 týrání osoby žijící ve společném obydlí (§ 199)	21
188 útisk (§ 177)	2
190 ostatní násilné TČ (§ 144, 149, 172)	0
Celkem násilná kriminalita	822
201 znásilnění (§ 185)	120
202 sexuální nátlak (§ 186)	11
211 pohlavní zneužívání v závislosti (§ 187/2)	76
212 pohlavní zneužívání ostatní (§ 187/1,3,4)	634
213 komerční forma sexuálního zneužívání v závislosti (§ 187/2)	0
214 komerč. forma sex. zneuž. ostatní (§ 187/1,3,4)	3
241 ohrožování mravnosti (§ 191)	30
271 kuplířství (§ 189)	1
281 obchodování s lidmi (§ 168)	6
290 ostatní mrav. trestné činy (§ 190, 192, 193,194)	58
Celkem mravnostní kriminalita	939
411 krádeže prosté - kapesní (§ 205)	109
412 krádeže prosté - při pohlavním styku (§ 205)	1
413 krádeže prosté - jiné na osobách (§ 205)	155
Celkem majetková kriminalita	265
614 výtržnictví - útoky na záchranáře (§ 358)	1
631 ohrožování výchovy mládeže (§§ 201, 202)	299
Celkem ostatní kriminalita	300

750 ublížení na zdraví z nedbalosti - pracovní úraz (§ 143, 147, 148, 274, 360)	0
751 ublížení na zdraví z nedbalosti - ostatní (§§ 143,	95
790 ostatní trestná činnost	12
Celkem zbývající kriminalita	107
Celkem	2 433

Tabulka č. 4 – Tabulka trestné činnosti spáchané na dětech ve věku 1 – 14 let za rok 2011, Policejní prezidium České republiky

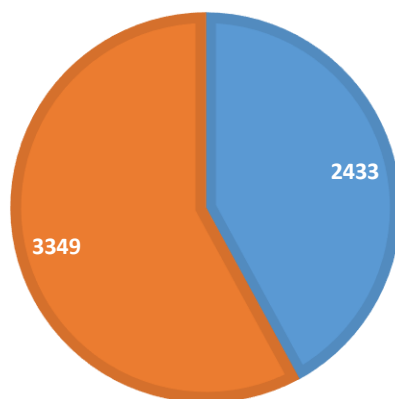

Graf č. 2 - Porovnání počtu spáchaných TČ na objektech napadení ve věku 0 – 14 let mezi lety 2011 a 2019 u jednotlivých druhů TČ

Z grafu č. 2 lze vyčíst, že násilné TČ nezaznamenaly vysoký nárůst ale ani pokles. Drží se okolo 800 případů. Mravnostní TČ na druhé straně nárůst zaznamenaly, a to o více než 300 případů. Značný rozdíl se ale vyskytuje u ohrožování výchovy dítěte. Zde nastal nárůst o více než 700 případů. Krádeže se oproti dříve zmiňovaným pohybují níže. A to pod hranicí 300 případů. V roce 2019 jich bylo spáchano téměř o 100 méně než v roce 2011.

CELKOVÝ POČET SPÁCHANÝCH TRESTNÝCH ČINŮ NA OBJEKTECH NAPADENÍ VE VĚKU 0 - 14 LET MEZI LETY 2011 A 2019

■ Rok 2011 celkem   ■ Rok 2019 celkem

Graf č. 3 – Celkový počet spáchaných TČ na objektech napadení ve věku 0 – 14 let mezi lety 2011 a 2019

Na grafu č. 3 si můžeme povšimnout, že v roce 2019 bylo na objektech napadení spácháno celkem o necelých 1000 případů více než v roce 2011. Rozdíl je zde s odkazem na Graf č. 2 vytvořen nejspíše vyšším počtem TČ ohrožování výchovy a mravnostních TČ, které v roce 2019 značně převyšují počty těchto spáchaných TČ z roku 2011.

11.5 Porovnání počtu spáchaných TČ na objektech napadení ve věku 15 – 17 let mezi lety 2011 a 2019

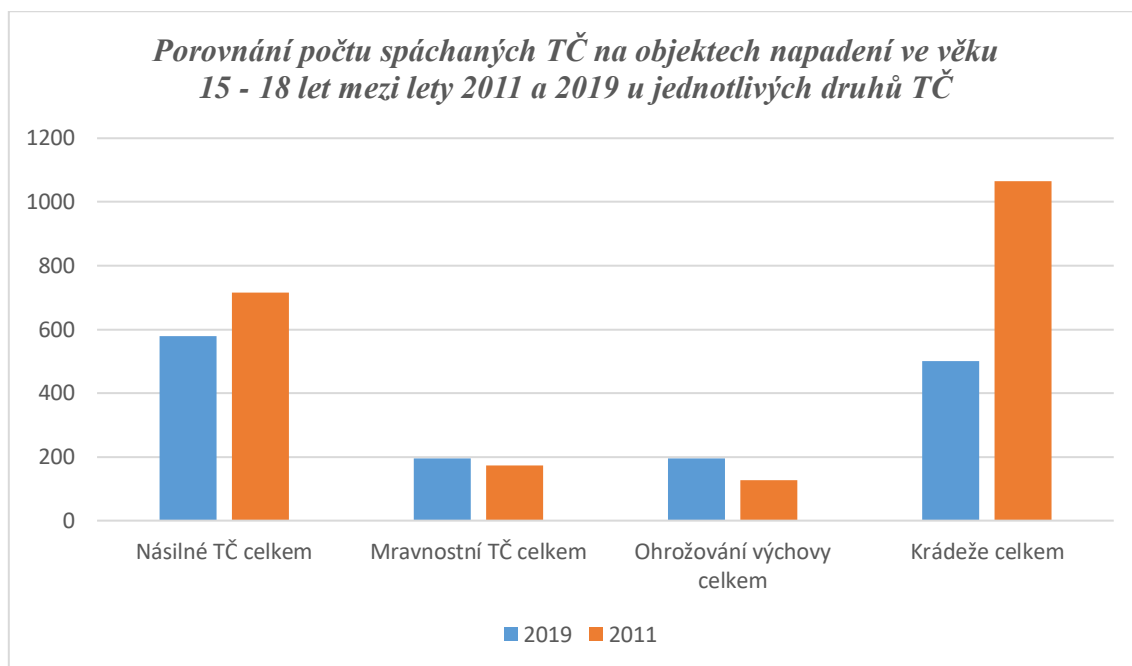
Objekt napadení ve věku 15-17 let (za rok 2011)	
TSK - takticko-statistická klasifikace:	ČR celkem
0 právní kvalifikace nestanovena	0
101 vraždy - loupežné (§ 140)	0
102 vraždy - sexuální (§ 140)	1
103 vraždy - motivované osobními vztahy (§ 140)	2
105 vraždy - novorozence matkou (§ 142)	0
106 vraždy - ostatní (§ 140)	0
116 usmrcení z nedbalosti (§ 143)	4
121 opuštění dítěte (§ 195)	0
122 únos (§ 200)	2
131 loupež (§ 173)	210
151 úmyslné ublížení na zdraví (§§ 145, 146)	268
171 nás.a vyhrož. proti skup. ob. a jedn.(§ 352)	2
173 nebezpečné vyhrožování (§ 353)	48

174 nebezpečné pronásledování (§ 354)	14
181 vydírání (§ 175)	105
182 omez. a zbav. osobní svobody (§§ 169, 170, 171)	24
183 porušování domovní svobody (§ 178)	0
185 týrání svěřené osoby (§ 198)	20
186 týrání osoby žijící ve společném obydlí (§ 199)	12
188 útisk (§ 177)	4
190 ostatní násilné TČ (§ 144, 149, 172)	0
Celkem násilná kriminalita	716
201 znásilnění (§ 185)	79
202 sexuální nátlak (§ 186)	9
211 pohlavní zneužívání v závislosti (§ 187/2)	4
212 pohlavní zneužívání ostatní (§ 187/1,3,4)	33
213 komerční forma sexuálního zneužívání v závislosti (§ 187/2)	0
214 komerč. forma sex. zneuž. ostatní (§ 187/1,3,4)	0
241 ohrožování mravnosti (§ 191)	15
271 kuplířství (§ 189)	6
281 obchodování s lidmi (§ 168)	7
290 ostatní mrav. trestné činy (§ 190, 192, 193,194)	21
Celkem mravnostní kriminalita	174
411 krádeže prosté - kapesní (§ 205)	716
412 krádeže prosté - při pohlavním styku (§ 205)	0
413 krádeže prosté - jiné na osobách (§ 205)	350
Celkem majetková kriminalita	1 066
614 výtržnictví - útoky na záchranáře (§ 358)	1
631 ohrožování výchovy mládeže (§§ 201, 202)	125
Celkem ostatní kriminalita	126
750 ublížení na zdraví z nedbalosti - pracovní úraz (§ 143, 147, 148, 274, 360)	2
751 ublížení na zdraví z nedbalosti - ostatní (§§ 143,	13
790 ostatní trestná činnost	12
Celkem zbývající kriminalita	27
Celkem	2 109

Tabulka č. 5 – Tabulka trestné činnosti spáchané na dětech ve věku 15 – 17 let za rok 2011, Policejní prezidium České republiky

Pro porovnání proměny četnosti spáchané TČ u objektu napadení ve věku 15 – 18 let použijí Tabulku č. 5 z roku 2011.

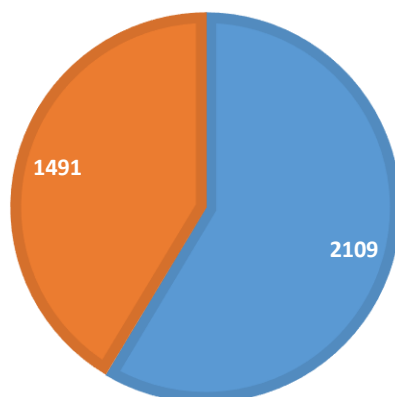

Graf č. 4 - Porovnání počtu spáchaných TČ na objektech napadení ve věku 15 - 18 let mezi lety 2011 a 2019 u jednotlivých druhů TČ

Za použití Grafu č. 4 si můžeme všimnout, že u této věkové skupiny v roce 2011 dominovaly krádeže. Krádeží bylo v roce 2011 zhruba dvojnásobné množství oproti roku 2019. Dále si můžeme povšimnout, že násilné TČ se pohybují v roce 2011 i v roce 2019 okolo hranice 600 případů. Co se týká mravnostních TČ, tak ty se v letech 2019 i 2011 pohybovaly pod hranicí 200 případů. Obdobná situace pak platí i u TČ ohrožování výchovy, kde se celkový počet pohyboval jak v roce 2019, tak 2011 rovněž pod hranicí 200 případů.

CELKOVÝ POČET SPÁCHANÝCH TRESTNÝCH ČINŮ NA OBJEKTECH NAPADENÍ VE VĚKU 15 - 18 LET MEZI LETY 2011 A 2019

■ Rok 2011 celkem   ■ Rok 2019 celkem

Graf č. 5 - Celkový počet spáchaných TČ na objektech napadení ve věku 15 - 18 let mezi lety 2011 a 2019

Graf č. 5 nám bude nápomocen, podobně jako v předchozích kapitolách, k osvětlení proměny četnosti celkového počtu spáchaných TČ na této věkové skupině objektů napadení. Z tohoto grafu je patrné, že nadpoloviční většinu zde zaujímá rok 2011 se svými 2109 případy. Rok 2019 pak v grafu obsáhl zbývající část se 1491 případy.

11.6 Porovnání počtu spáchaných TČ na objektech napadení ve věku 0 – 18 let mezi lety 2011 a 2019

Pro porovnání proměny celkové četnosti spáchaných TČ na objektech napadení od 0 do 18 let opět použiji tabulku z roku 2011 a již dříve použitou Tabulku č. 3 z roku 2019.

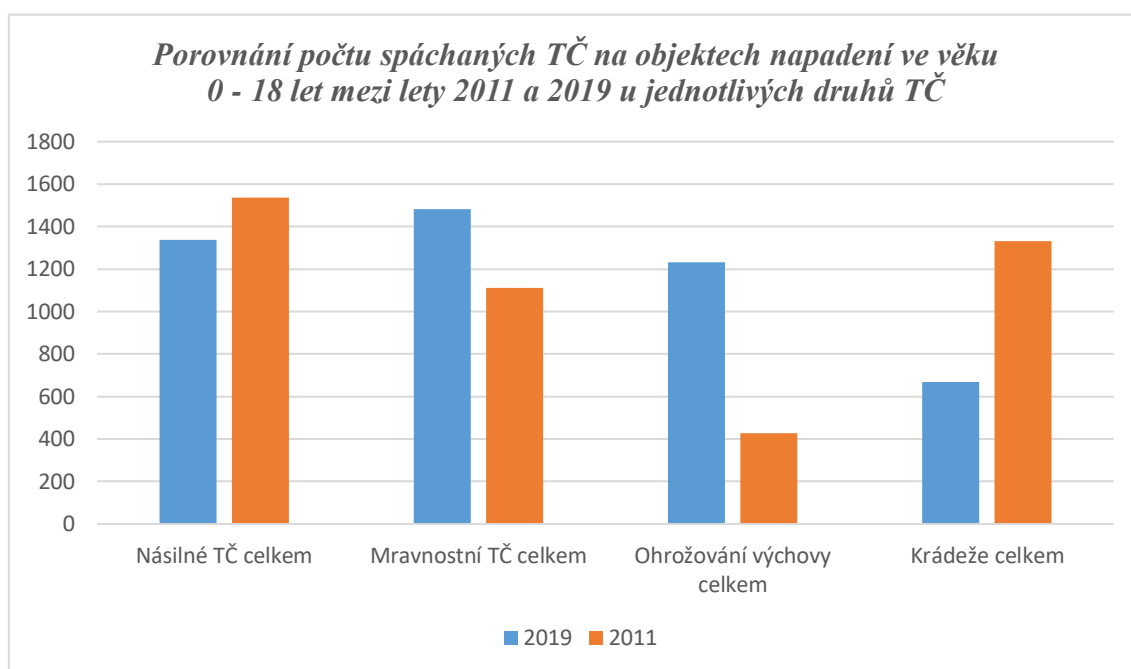
Celkem 1- 17 let (za rok 2011)	
TSK - takticko-statistická klasifikace:	ČR celkem
0 právní kvalifikace nestanovena	0
101 vraždy - loupežné (§ 140)	0
102 vraždy - sexuální (§ 140)	4
103 vraždy - motivované osobními vztahy (§ 140)	9
105 vraždy - novorozence matkou (§ 142)	1
106 vraždy - ostatní (§ 140)	5
116 usmrcení z nedbalosti (§ 143)	16
121 opuštění dítěte (§ 195)	17

122 únos (§ 200)	6
131 loupež (§ 173)	443
151 úmyslné ublížení na zdraví (§§ 145, 146)	415
171 nás.a vyhrož. proti skup. ob. a jedn.(§ 352)	6
173 nebezpečné vyhrožování (§ 353)	108
174 nebezpečné pronásledování (§ 354)	23
181 vydírání (§ 175)	244
182 omez. a zbav. osobní svobody (§§ 169, 170, 171)	43
183 porušování domovní svobody (§ 178)	0
185 týrání svěřené osoby (§ 198)	159
186 týrání osoby žijící ve společném obydlí (§ 199)	33
188 útisk (§ 177)	6
190 ostatní násilné TČ (§ 144, 149, 172)	0
Celkem násilná kriminalita	1538
201 znásilnění (§ 185)	199
202 sexuální nátlak (§ 186)	20
211 pohlavní zneužívání v závislosti (§ 187/2)	80
212 pohlavní zneužívání ostatní (§ 187/1,3,4)	667
213 komerční forma sexuálního zneužívání v závislosti (§ 187/2)	0
214 komerč. forma sex. zneuž. ostatní (§ 187/1,3,4)	3
241 ohrožování mravnosti (§ 191)	45
271 kuplířství (§ 189)	7
281 obchodování s lidmi (§ 168)	13
290 ostatní mrav. trestné činy (§ 190, 192, 193,194)	79
Celkem mravnostní kriminalita	1113
411 krádeže prosté - kapesní (§ 205)	825
412 krádeže prosté - při pohlavním styku (§ 205)	1
413 krádeže prosté - jiné na osobách (§ 205)	505
Celkem majetková kriminalita	1331
614 výtržnictví - útoky na záchranáře (§ 358)	2
631 ohrožování výchovy mládeže (§§ 201, 202)	424
Celkem ostatní kriminalita	426
750 ublížení na zdraví z nedbalosti - pracovní úraz (§ 143, 147, 148, 274, 360)	2
751 ublížení na zdraví z nedbalosti - ostatní (§§ 143,	108
790 ostatní trestná činnost	24
Celkem zbývající kriminalita	134

Celkem	4542
---------------	-------------

Tabulka č. 6 – Tabulka trestné činnosti spáchané na dětech ve věku 1 – 17 let za rok 2011, Policejní prezidium České republiky

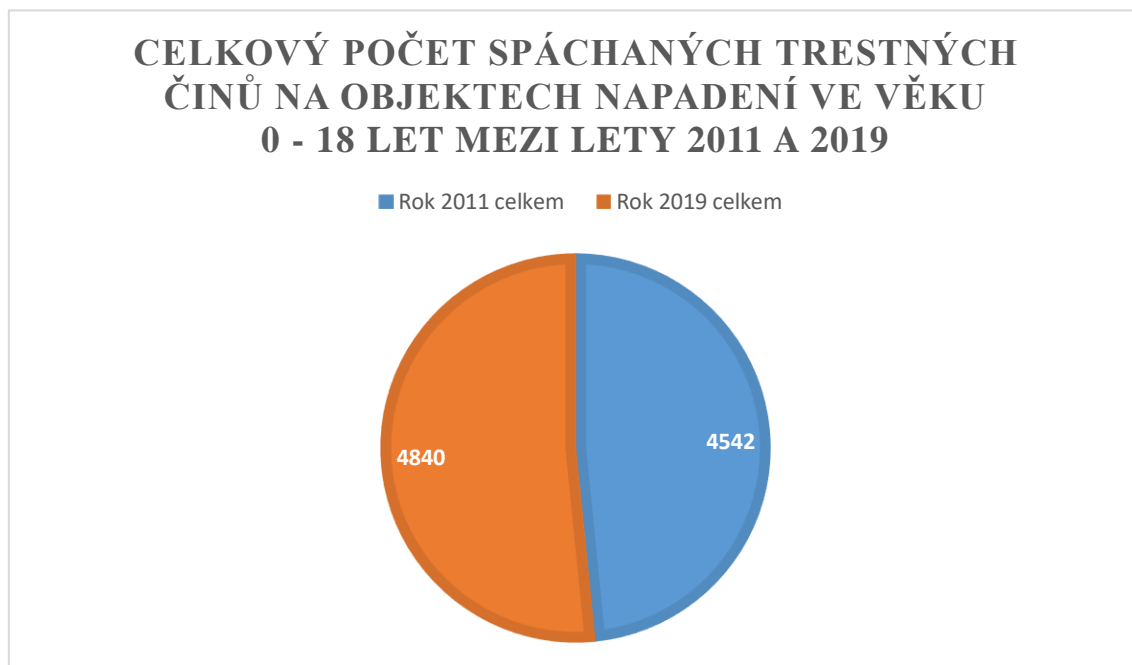
Graf č. 6 ukazuje, jak se proměnila četnost u jednotlivých spáchaných TČ. V kapitolách předchozích byla vždy porovnávána každá dílčí skupina objektů napadení, tedy skupiny ve věkovém rozpětí 0 – 14 let a 15 – 18 let. Zde budou porovnávány součty obou těchto skupin mezi lety 2011 a 2019.

Graf č. 6 - Porovnání počtu spáchaných TČ na objektech napadení ve věku 15 - 18 let mezi lety 2011 a 2019 u jednotlivých druhů TČ

Kdybychom se nejdříve zaměřili na počet krádeží, tak zjistíme, že v roce 2011 jich bylo spáchano na dětech téměř dvarát více než v roce 2019. Jejich počet byl v roce 2011 1331. Násilné TČ rovněž počtem případů převýšily v roce 2011 rok 2019. Rozdíl mezi těmito dvěma roky nebyl nikterak vysoký, jako tomu bylo u předchozího TČ. Nicméně o to více alarmující je počet těchto případů. Ten v roce 2019 činil celkem 1338 a v roce 2011 dokonce 1538. Mravnostních TČ bylo spáchano více v roce 2019 než v roce 2011, a to 1481. Toto číslo převyšuje počet případů z roku 2011 o více než 300. Nejvyšší početní rozdíl však zaznamenal TČ ohrožování výchovy. Rok 2019 totiž zaznamenal téměř trojnásobně vyšší počet případů než rok 2011. Těchto případů bylo v roce 2019 celkem 1232 a v roce 2011 426.

Graf č. 7 znázorňuje poměr mezi celkovým součtem všech spáchaných TČ na objektech napadení ve věkovém rozmezí 0 – 18 let mezi lety 2011 a 2019.

Graf č. 7 - Celkový počet spáchaných TČ na objektech napadení ve věku 0 - 18 let mezi lety 2011 a 2019

Zde je patrné, že čísla se v celkovém součtu sice liší, nicméně rozdíl není tak markantní, jako když byly jednotlivé věkové skupiny navzájem porovnávány v předchozích kapitolách. V tomto případě se jedná o rozdíl necelých 300 případů, kde větší část zaujímá rok 2019. Z toho tedy plyne, že v roce 2019 bylo na objektech napadení ve věku 0 – 18 let spácháno více TČ než v roce 2011. V roce 2019 to bylo přesně o 298 případů více.

11.7 Psychické dopady kriminálních činů páchaných na dětech na samotné děti

Na VO1 a VO2 nám odpověděla data zaslaná Policejním prezidiem, a proto z prováděných rozhovorů budou použita pouze data, která se týkají VO3. Tedy otázky týkající se na psychiku dětí a její proměny v souvislosti s kriminalitou, na nich spáchanou.

Z diagramu je patrné, že dopad na dětskou psychiku v souvislosti se spáchanou kriminalitou je značný. Velký vliv v této problematice sehraává rodinná příslušnost pachatele TČ. Tedy to, jestli člověk, který TČ na dítěti spáchal je v nějakém příbuzenském vztahu se samotným dítětem. Dále zde hraje značnou roli věk dítěte, které je obětí TČ. Toto zjištění je také potvrzením tvrzení, které je uvedeno v jedné z předchozích kapitol. Toto souvisí s vývojovými stadii dítěte, a proto zde hraje roli i zmiňovaná rodinná příslušnost pachatele TČ. Dítě může být na základě úkonů činěných OČTŘ odebráno z rodiny, a to má na psychiku také značný dopad.

Pokud bychom se tedy zaměřili na psychické prožívání dítěte samotného, tak zjistíme, že zde dochází ke změnám vnímání, změnám v myšlení. Dále u takového dítěte může docházet například k pomočování, nespavostí, nočním děsům, nesoustředěnosti, změnám paměti, a také k rozvíjení posttraumatického stresu.

Dále je také důležité vzít v potaz vliv této páchané kriminality na sociální život dítěte, které je obětí TČ. U takového dítěte může docházet k obavám z nových lidí a věcí a z nich plynoucí nedůvěřivosti. Toto se může projevovat například u týraných dětí. Tyto mohou mít problémy s důvěrou právě pro své předešlé zážitky s dospělými. Dalšími problémy v této oblasti může být také strach chodit do školy a následné zhoršení učení. Tento problém může mít dva původce. Prvním z nich může být nízký věk pachatele TČ. Dříve byla zmíněna důležitost věku dítěte, na kterém byl TČ spáchán. Toto stejné ale platí i u pachatelů. Vlivem neznalosti zákonných předpisů, ale i dalších faktorů totiž dochází k páchání TČ mezi vrstevníky například na základních školách. Sem mohou spadat například určité formy vydírání dítěte a další. Toto může mít pak za následek ony problémy dítěte spojené s řádnou školní docházkou. Druhým původcem je pak nedůslednost rodičů samotného dítěte. Kdybychom v tomto případě upustili od násilných TČ a zaměřili se na početnou skupinu TČ ohrožování výchovy dítěte, tak zjistíme, že sem spadají především sociálně slabší rodiny. Výskyt tohoto druhu rodin v této oblasti TČ má určitou spojitost například se vzděláním rodičů. Není to pravidlem, ale rodiče s nízkým vzděláním, čímž je myšleno například základní, mohou mít problémy se zvládnutím domácí přípravy s dítětem. Toto může být spojeno například s tím, že rodiče nemají dostatečné získané znalosti, aby dítěti mohli například pomoci s domácími úkoly a podobně. Dále může z tohoto nízkého vzdělání plynout také špatné ekonomické zázemí rodiny. Rodiče se základním vzděláním totiž mohou mít problémy se sháněním dostatečně placeného zaměstnání. Navíc jim v tomto směru mnohdy shází i odhodlání.

U rodičů, kteří páchají TČ na dětech také působí jako jakési katalyzátory nadužívání drog nebo alkoholu. Není sice pravidlem, že zde tyto návykové látky působí vždy, ale objevují se v množství případů. S týráním nebo zneužíváním dětí se pak setkáváme také v rodinách rozvrácených. V těchto rodinách například figuruje otčím dítěte, který na nevlastním dítěti páchá TČ.

Co se týká psychického dopadu na dítě, tak zde značnou roli sehrávají také terapie. Tyto terapie jsou většinou vedeny dětským psychologem, který se dítěti věnuje. Tyto terapie se zaměřují například na psychomotorický vývoj dítěte. S dítětem se ale pracuje i jinými metodami a klade se důraz rovněž na prevenci vzniku špatných vzorců chování. Zde totiž hrozí, že si dítě tyto vzory chování osvojí od svých rodičů. A i přes to, že toto chování bude zprvu odsuzovat, tak existuje riziko, že se k němu vrátí například v dospělosti, až samo bude rodičem. Tento problém souvisí také s tím, že sami rodiče, kteří páchají TČ na dětech, si mohli podobnými problémy v dětství projít. Zachováním špatných vzorců chování se u nich poté v dospělosti projevilo chování podobné nebo stejné.

Na psychiku dítěte mají do značné míry vliv také výslechy prováděné Policií ČR v návaznosti na spáchaný TČ. Zde platí pravidlo, že čím je počet výslechů nižší, tím více je šetřena psychika dítěte. Na výslechu dětí se většinou podílí specialista z oddělení kriminální policie, specializující se na kriminalitu páchanou na dětech, a dětský psycholog. Z tohoto plyne, že roli také sehrává počet lidí přítomných u výslechu dítěte. Opět platí, že čím menší počet, tím lépe pro psychiku dítěte. K těmto výslechům se mohou používat například speciálně uzpůsobené byty, které nejsou součástí budovy policie. Pokud se ale výslech koná v budově policie, tak dítě například do budovy vchází jiným než hlavním vchodem. U výslechu mohou být přítomni například soudce nebo státní zástupce a další. Nicméně tito většinou zůstávají například za neprůhledným sklem. Zkrátka jsou umístěni tak, aby dítě nevědělo, že jsou u výslechu přítomni.

Další faktor, který může mít vliv na psychiku dítěte, je odebrání dítěte z rodiny. Tímto krokem dítě ztrácí možnost vyrůstat v domácnosti se svými biologickými rodiči. Ztrácí tak také určité socializační prvky, které děti v běžné domácnosti mají k dispozici. I tento případ se setkává s důležitostí terapií a prevencí špatných vzorců chování. Dítěti se totiž musí věnovat značná péče ze strany dětského domova nebo pěstounů či adoptivních rodičů. A to hlavně pro důvod, jenž byl již zmíněn výše v této práci. Hlavním úkolem této

náhradní péče o dítě je pak zmírnění psychických dopadů způsobených dítěti spáchanou TČ, anebo jejich úplné odstranění.

12 Diskuze

V této souvislosti byla provedena komparace výsledků analýzy literárních zdrojů, analýzy statistických dat kriminality a analýzy rozhovorů.

Analýzou statistických dat kriminality bylo zjištěno, že děti ve věku 0 – 14 let se v roce 2019 nejčastěji staly obětí trestného činu ohrožování výchovy dětí, a to v 1036 případech. Na druhém místě to byla mravnostní kriminalita, a to v počtu 1285 případů, a z této nejvíce u trestného činu pohlavního zneužívání v počtu 663. Dále se nejčastěji staly obětí u násilné kriminality, a to v počtu 760. Nejméně obětí u této skupiny osob bylo u majetkové kriminality, a to pouze 170 případů.

Pokud jde o kategorii osob 15 – 18 let, tak zde je situace zcela odlišná. Nejčastěji se obětmi staly u násilné kriminality, a to v 578 případech, poté majetkové kriminality, konkrétně v 500 případech, a nejméně u mravnostní kriminality, v 196 případech, a ve stejném počtu ohrožování výchovy dítěte.

Změna v pořadí druh kriminality je logická. Zejména o mladší děti je nutné více pečovat, a proto se tyto častěji stávají obětí trestného činu ohrožování výchovy dítěte a dále mladší děti jsou více bezbranné a proto se stávají častěji obětí pohlavního zneužívání. Starší děti se stávají především obětí násilné kriminality, protože celou řadu sporů řeší násilím, jež vyplývá z jejich fyzické zdatnosti, impulzivnosti a ke sklonu k rychlému řešení problému. Pokud jde o majetkovou kriminalitu, tak oproti mladším dětem u sebe již mají hotovost či jiné cennosti.

Pokud bych měl trestný čin zanedbání výchovy dítěte osvětlit výsledky rozhovorů, tak se dostávám k tomuto závěru. Nikdo z dotazovaných neviděl stoprocentní souvislost páčání tohoto TČ a chudobou. Spíše uváděli, že páčání tohoto TČ prochází napříč všemi sociálními vrstvami společnosti. Spíše než v chudobě byl spatřován problém ve vzdělání samotných rodičů. Pokud bych si tedy za příklad tohoto TČ vybral zanedbávání školní docházky či školních povinností. Rodiče, kteří například nemají dokončené ani základní vzdělání nebo rodiče pouze právě se základním vzděláním, mohou mít v tomto ohledu určité problémy. Tyto problémy mohou souviset například s tím, že rodič přestane zvládat látku, kterou dítě ve škole probírá a nebude schopen se s ním doma na vyučování připravovat. Dále tito rodiče nemusí spatřovat smysl ve školní docházce i navzdory tomu, že její povinné plnění ukládá Hlava I, Zákona č. 561/2004

Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání. I přes to, že je rodičům tato povinnost uložena zákonem, ji neplní. Důvodem může být například již dříve zmiňované nízké vzdělání samotných rodičů. Ti pak v návaznosti na toto nemusí tolik dbát na školní docházku a přípravu na vyučování svých dětí. Souvislost s pácháním tohoto TČ podle respondentů může mít i věk rodičů. Respondenti totiž spatřovali důvod nedůslednosti ve výchově a plnění školní docházky právě v nízkém věku rodičů. Tito samozřejmě nejsou všichni mladí rodiče. Spíše ale ti, kteří dítě mají například neplánovaně.

To, že se mladší děti častěji stávají obětí pohlavního zneužívání, je logická. Malé děti jsou velmi „oblíbeným“ objektem, pokud jde o mravnostní kriminalitu ze dvou důvodů. Za prvé jsou pro pedofily přitažlivější a za druhé nemohou se účinně bránit, jsou na dospělých více závislí. Právě u těchto dětí mohou vznikat a také vznikají dalekosáhlé následky – psychické změny, jak vyplývá s analýzy literatury a výsledků rozhovorů, viz dále. Ano, můžeme říci, že skupina obětí ve věku do 14 let je zranitelná o něco více. Je to dáno především tím, že v tomto věkovém rozmezí dochází k největšímu počtu psychických proměn. A pokud dítě v tomto věku prodělá silně traumatizující zážitek, tak dopad spáchaného TČ může být opravdu vysoký. Citlivost dětské psychiky lze spatřovat i v opatrném přístupu policie k výslechu. Dále lze také spatřovat v důležitosti následných terapií. Zde vyvstává důležitost termínů skryté a zjevné kriminality. Dětem, které jsou obětmi kriminality skryté, se totiž této terapeutické pomoci nemusí dostat včas, jelikož páchaná kriminalita ani nemusí být odhalena. Poté může v krajních případech i docházet k určité reprodukci páchané kriminality. Samozřejmě ne pouze jen u kriminality skryté. Ale i pokud je zanedbána následná terapeutická péče, tak dítě může mít v dospělosti sklony ke konání stejné nebo podobné kriminality, které bylo účastno v dětském věku a jako oběť. Nyní se jí však může účastnit v roli pachatele. Dalším faktorem zranitelnosti těchto obětí ve věku do 14 let, jak již bylo výše zmíněno, může být i fyzická převaha pachatele. Dítě se totiž v mnoha případech ani nemá šanci kriminalitě ubránit právě z tohoto důvodu. Dále zde hraje také značnou roli to, zda se dítěti v roli pachatele postaví rodinný příslušník. I toto do značné míry působí na vznik a návyk na určité patologické vzorce chování dítěte. V dětském věku je totiž primárním činitelem sociálního učení rodina. U TČ pohlavního zneužívání je ve výpovědích respondentů vidět návaznost mezi nízkým nebo základním vzděláním a tím způsobenou nepříznivou ekonomickou situací rodiny. Samozřejmě, že i při páchání tohoto trestného činu pochází jeho pachatelé

z různých sociálních vrstev společnosti. Existují totiž i výjimky, o kterých se respondenti zmiňovali, a které pocházejí i z vyšších sociálních tříd.

Jak bylo již zmiňováno v kapitolách týkajících se výsledků výzkumného šetření, provedeného pro tuto bakalářskou práci, dopad v oblasti psychické je pro děti značný. Nyní se na moment pozastavím například nad případy mravnostní kriminality, páchanými nevlastními otci dětí v rozvrácených rodinách. Zde se v některých případech může projevit tzv. „*stockholmský syndrom*“. Jedná se o určitou závislost oběti na pachateli. Zde hrozí nebezpečí, že po odhalení TČ spáchaném na dítěti a jeho následném vyšetřování například matka dítěte začne obhajovat pachatele, jímž je pro tento příklad nevlastní otec dítěte. Matka sice zprvu byla proti jednání otce nebo jeho jednání dokonce nahlásila příslušným OČTŘ. Následně ale například nechtěla přijít o finanční obnosy, které do rodiny přinášel. Na tomto příkladu může být jasně zřetelné, i jaká může být situace v rodinách s malým finančním zázemím. Matka například „obětuje“ dítě jeho nevlastnímu otci jen pro zajištění přísunu peněz do rodiny.

V této oblasti jsou také rizikové navyklé špatné vzorce chování. Toto je potvrzeno i v jedné z předchozích kapitol, kde byla citována Vágnerová (2012), která se problematice věnuje. Člověk sice socializačními procesy prochází po celý svůj život. Nejvíce vzorců chování si ale dítě osvojí právě od své rodiny a od svých rodičů, a proto je tato dětská fáze vzhledem k problematice páchané kriminality ve vztahu k tomuto dětskému věku tak citlivá. Z prováděných výzkumů a například právě i z knihy Vágnerové (2012) vyplývá, že pokud je dítě vystavováno jakémukoliv druhu patologického chování, tak zde hrozí riziko, že si dítě tyto vzorce chování osvojí. Na příkladu násilné TČ jsem měl sám možnost pozorovat v rámci absolvování odborných praxí, kterak se chování dítěte odlišovalo od chování ostatních dětí. Dítě, které bylo vystaveno určitému druhu násilí v rámci své rodiny se totiž v kolektivu vrstevníků chovalo agresivněji než ostatní děti. Agresivnějším stylem také řešilo vzniklé problémy. Bylo zde tedy patrné, že jeho navyklé vzorce chování se liší od vzorců chování ostatních dětí. Zpětně jsem poté prováděným výzkumem v kombinaci s publikací Vágnerové (2012) zjistil, že jeho chování mohlo být ovlivněno právě těmito zkušenostmi s násilnými TČ.

13 Závěr

Cílem této bakalářské práce bylo zjistit, jaké sociální dopady mají kriminální činy páchané na dětech. Tento cíl byl konkretizován výzkumnými otázkami:

VO1: Jaké jsou druhy kriminálních činů páchaných na dětech?

VO2: Jak se proměnila četnost páchaných trestných činů v čase?

VO3: Jaký dopad mají kriminální činy páchané na dětech na samotné děti?

VO1 bylo dosaženo získáním statistických dat z Policejního prezidia ČR. Poskytnuté tabulky totiž obsahují kompletní výčet všech TČ, které byly ve zkoumaných letech na dětech a mladistvých páhány.

VO2 bylo rovněž dosaženo těmito statistickými daty. Můžeme totiž pozorovat proměnu četnosti mezi lety 2011 a 2019. Pokud bychom tedy vzali do úvahy pouze součet všech dětí a mladistvých, tedy objektů napadení ve věku 0 – 18 let, tak zjistíme, že se mezi lety 2011 a 2019 četnost proměnila. V roce 2019 tedy bylo spácháno o 298 případů kriminality páchané na dětech více než v roce 2011. Z těchto dat dále také vyplývá, že v roce 2011 bylo pácháno nejvíce kriminality násilné (1538 případů), majetkové (1331 případů) a mravnostní (1113 případů), kdežto v roce 2019 bylo pácháno nejvíce kriminality mravnostní (1481 případů), násilné (1338 případů) a ostatní (1232 případů). Můžeme zde tedy sledovat určitý vývoj a proměnu. Tyto lze spatřovat nejen v již dříve zmiňované četnosti, ale také druhu páchaných TČ.

VO3 bylo dosaženo analýzou literárních zdrojů a rozhovory s odborníky, kteří odpovídali na otázky, které jsou součástí přílohy. V případě této otázky došlo ke zhodnocení problematiky odborníky z oboru, kteří se problematice ubližování dětem věnují. Konkrétně byli osloveni pracovníci oddělení sociálně právní ochrany dětí při odboru sociálních věcí městského úřadu, pracovníci dětského domova a policisté, kteří působí u Služby kriminální policie a vyšetřování Policie ČR a zabývají se problematikou kriminality páchané na dětech. Zajímavé bylo, že navzdory tomu, že profese respondentů se lišily (pracovníci dětského domova, oddělení sociálně právní ochrany dětí, policisté), došlo k určitému souladu odpovědí respondentů. V odpovědích bylo možné spatřovat mnoho podobností. Odlišnosti většinou neznamenal odpověď, která by se odchylovala, ale spíše odpověď, která do jisté míry rozvíjela informace, které byly obdobným

způsobem poskytovány všemi respondenty. Výpovědi respondentů byly navíc doplněny o statistická data, která byla poskytnuta pro účely této bakalářské práce Policejním prezidiem České republiky.

Tato práce může být využita například profesemi, jako jsou ty, ze kterých pocházeli respondenti výzkumu pro tuto práci. Může sloužit k poskytnutí odlišného úhlu pohledu, než na který jsou zvyklí v rámci výkonu své profese. Tento odlišný úhel pohledu je zde zprostředkován výpověďmi odborníků z jiných profesí, a navíc je díky statistickým datům z Policejního prezidia České republiky zasazen do situace v rámci celé České republiky.

14 Zdroje

ARCHARD, D., 2014. *Children: Rights and childhood.*,3. vydání. New York, Routledge. 246 s. ISBN 978-0-415-72485-2

CLEAVER, H., 2012. *Children's needs – parenting capacity - child abuse.* 2. vydání. Londýn: TSO, The Stationery Office. 273 s. ISBN 9780117063655.

ČÍRTKOVÁ, L., 2014., *Viktimologie pro forenzní praxi.* Praha: Portál, 160 s. ISBN 978-80-262-0582-1.

DOBRUŠOVÁ, E., et al., 2012. *Sociálně-právní ochrana dětí v případech rozvodových a rozchodových konfliktů.* Česká republika, Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR., 101 s. ISBN: 978-80-7421-048-8.

FINKELHOR, D., 2011. Prevalence of child victimization, abuse, crime, and violence exposure. *Violence against women and children: Mapping the terrain.* 1, 9-29., doi: 10.1037/12307-001.

FINKELHOR, D, et al., 2013. Violence, crime, and abuse exposure in a national sample of children and youth: An update. *JAMA pediatrics,* 167(7), 614-621., doi: 10.1001/jamapediatrics.2013.42

HENDL, J., 2016. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace.* Praha: Portál, 440 s. ISBN 978-80-262-0982-9.

LAMB, M. E., ORBACH, Y., HERSHKOWITZ, I., ESPLIN, P. W., HOROWITZ, D., 2007. A structured forensic interview protocol improves the quality and informativeness of investigative interview with children: a review of research using the NICHD Investigative Interview Protocol. *Child abuse & neglect,* 31(11-12), 1201–1231. doi:10.1016/j.chiabu.2007.03.021.

MIOVSKÝ, M., 2006. *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu.* Praha: Grada, 332 s. Psyché (Grada). ISBN 80-247-1362-4.

MORLEY, R., RICHARD, H., 2015. Violent criminality and self-compassion. *Aggression and Violent Behavior.* 24, 226-240., doi:10.1016/j.avb.2015.05.017.

ODEGARD, T., S., et al., 2010. *Interviewing Child Victims*. In: LAMPINEN, J., M.; SEXTON-RADEK, K. (eds). *Protecting children from violence: Evidence-based interventions*. Psychology Press, s. 105-128. ISBN 978-1-84872-841-7

PEMOVÁ, T., PTÁČEK, R., 2012. *Sociálně-právní ochrana dětí pro praxi*. Praha: Grada., 192 s. ISBN 978-80-247-4317-2.

PODANÁ, Z., 2019. *Viktimizace a vícenásobná viktimizace dětí*. Česká kriminologie, 4 (1), 1-19, ISSN 2464-6210

STANLEY, N., 2011. *Children experiencing domestic violence*. Totnes: Research in Practice. 152 s. ISBN 978-1-904984-38-2.

STICCA, F., RUGGIERI, S., ALSAKER, F., PERREN, S., 2012. Longitudinal Risk Factors for Cyberbullying in Adolescence. *Journal of Community & Applied Social Psychology*, 23(1), 52-67, doi:10.1002/casp.2136.

SVATOŠ, R., 2012. *Kriminologie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, Vysokoškolské učebnice (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). 292 s. ISBN 9788073803896.

ŠEVČÍK, D., ŠPATENKOVÁ, N., 2011. *Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence*. Praha: Portál, 192 s. ISBN 978-80-7367-690-2.

ŠVARÍČEK, R., ŠEĐOVÁ, K., 2014. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. Vyd. 2. Praha: Portál, 386 s. ISBN 978-80-262-0644-6.

TAYLOR, J., LAZENBATT, A., 2014. The case for focusing on high risk families. In: TAYLOR, J., LAZENBATT, A., *Child maltreatment and high risk families*. Edinburgh: Dunedin, *Protecting children and young people series*. s. 1-26. ISBN 978-1-78046-031-4

TOMÁŠEK, J., 2010. *Úvod do kriminologie: jak studovat zločin*. Praha: Grada, 216 s. ISBN 978-80-247-2982-4.

VÁGNEROVÁ, M., 2012. *Vývojová psychologie: dětství a dospívání*. Vyd. 2., Praha: Karolinum, 536 s. ISBN 978-80-246-2153-1.

WELBOURNE, P., 2012. *Social work with children and families: developing advanced practice*. New York: Routledge, 270 s. ISBN 0203119657.

WILLIAMS, A, 2015. Child sexual victimisation: ethnographic stories of stranger and acquaintance grooming. *Journal of Sexual Aggression*, 21(1), 28-42, doi: 10.1080/13552600.2014.948085.

Sdělení č. 104/1991 Sb. federálního ministerstva zahraničních věcí o sjednání Úmluvy o právech dítěte. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 22, s. 482-512. ISSN 1211-1244

Sdělení č. 209/1992 Sb., o sjednání Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a Protokolů na tuto Úmluvu navazujících. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 41, s. 1074 – 1088. ISSN 1211-1244

Usnesení č. 2/1993 Sb., o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součásti ústavního pořádku České republiky. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 1, s. 17 – 23. ISSN 1211-1244

Všeobecná deklarace lidských práv, 2015. Praha: Informační centrum OSN, ISBN 978-80-86348-42-1.

Vyhláška ministra zahraničních věcí č. 120/1976 Sb., o Mezinárodním paktu o občanských a politických právech a Mezinárodním paktu o hospodářských, sociálních a kulturních právech. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 23, s. 566-596. ISSN 1211-1244

Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád). In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 79, s. 513 –571. ISSN 1211-1244

Zákon č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže). In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 79, s. 4030 – 4156. ISSN 1211-1244

Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 111, s. 7594 – 7696. ISSN 1211-1244

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 11, s. 354-464. ISSN 1211-1244

Zákon č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů a o změně některých zákonů (zákon o obětech trestných činů). In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 20, s. 322-348. ISSN 1211-1244

15 Přílohy

15.1 Příloha č. 1 - Podklad s otázkami pro respondenty

Dobrý den, děkuji Vám, že jste si na mě kvůli mému rozhovoru dnes udělali čas. Tento rozhovor bude sloužit pro potřeby mé bakalářské práce s názvem: „Kriminalita páchaná na dětech jako závažný sociální problém“, která má za cíl shromáždit do jedné práce názory a zkušenosti odborníků, kteří se s danou problematikou setkávají. Než začneme, tak bych Vás chtěl ujistit, že všechna místa, jména a vše co by mohlo prozradit Vaši identitu, bude v přepisu rozhovoru anonymizováno. Dále bych Vás chtěl ujistit, že po dokončení bude práce veřejně přístupná, a tudíž bude možné, abyste do ní sami nahlédli. Případně Vám mohu zaslat kopii.

1. V jaké oblasti přesně pracujete a jakou pozici zastáváte?
2. Jak dlouho pracujete v této oblasti?
3. Jak se Vaše povolání týká problematiky dětí a konkrétně problematiky ubližování dětem?
4. Jak často se setkáváte s dětmi, na kterých byly spáchány trestné činy?
5. Jaké druhy trestných činů jsou dle Vašeho názoru nejčastěji páchany na dětech?
6. Myslíte si, že se proměnila četnost a případně struktura páchaných trestných činů na dětech? Pokud četnost ano, tak jak a pokud ano u struktury, tak jak?
7. Jaký dopad podle Vás mají kriminální činy páchané na dětech na samotné děti?
8. Vidíte nějaké souvislosti mezi pácháním kriminálních činů na dětech a špatným ekonomickým zázemím rodiny?
9. Ovlivní podle Vás zkušenosti s pácháním těchto trestných činů psychiku samotných dětí? Jak?
10. Do jaké míry si myslíte, že kriminální činy ovlivní sociální život dítěte (navazování přátelských/intimních vztahů, atd.)?

15.2 Příloha č. 2 – Žádost podaná na Policejní prezidium České republiky

Dobrý den,

jmenuji se Radek Vistořín a jsem studentem Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, kde se věnuji studiu v oboru Sociální práce ve veřejné správě. Obracím se na Vás s prosbou, jelikož údaje a data, která bych potřeboval použít v mé bakalářské práci, nejsou veřejně dostupná. Bakalářská práce bude zpracována na téma „Kriminální činy páchané na dětech jako sociální problém“. Tedy potřeboval bych data týkající se nezletilých a mladistvých osob, jaké vybrané trestné činy a v jaké četnosti na nich byly spáchány. Žádám Vás dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím o součinnost a poskytnutí těchto dat z Vašich statistik kriminality:

- Násilnou kriminalitu a mravnostní kriminalitu po jednotlivých druzích trestných činů, tedy dle TSK 001–199 a 200-299 za roky 2011 a 2019 pro celou ČR:
  - o Spáchána na nezletilých osobách ve věku 1 - 14 let (dříve ESSK sn30_____.xls)
  - o Spáchána na mladistvých osobách ve věku 15 - 17 let (dříve ESSK sn32_____.xls)

Při konkretizování žádosti jsem vycházel ze statistických údajů, které jsou zveřejněny na Vašem informačním portálu. Moc by mi pomohlo, kdyby se podařilo zaslat data ohledně poškozených, která zveřejněna nejsou. Tyto údaje budou následně porovnávány s dalšími zjištěními, zejména šetřením na místně příslušném Městském úřadu – oddělení sociálněprávní ochrany dětí a další.

Moc děkuji za ochotu a spolupráci. V případě jakýchkoliv nejasností, mne prosím neváhejte kontaktovat.

Radek Vistořín

Tel.: [REDACTED]

Email: [REDACTED]